

Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural 2007-2010

Una aposta pel sector agroalimentari català

**Departament d'Agricultura,
Alimentació i Acció Rural 2007-2010**

Una aposta pel sector agroalimentari català

Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural 2007-2010

Una aposta pel sector agroalimentari català

© Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural
2010

Disseny i maquetació Marc Ancochea
Correcció Cristina Carbonell
Edició DAU serveis editorials

Impressió Sagrafic
Dipòsit legal

1. Presentació

2. Eixos d'actuació

2.1. Suport al sector productor

- 2.1.1. La inversió en infraestructures rurals: regs, concentracions parcel·làries i camins
- 2.1.2. Programes de suport al sector: Pla de Desenvolupament Rural i Fons Europeu de la Pesca
- 2.1.3. Programes de sanitat animal i vegetal
- 2.1.4. Foment de la producció agrària i de l'ús de bones pràctiques
- 2.1.5. Polítiques de prevenció davant les adversitats climatològiques
- 2.1.6. Noves línies de finançament
- 2.1.7. Formació, assessorament i impuls als emprenedors
- 2.1.8. Regulació i ordenació del sector
- 2.1.9. Millora de la gestió de la fertilització i dels residus, estalvi energètic i foment d'energies renovables
- 2.1.10. Millora de la informació i foment de la interlocució
- 2.1.11. Pla de xoc

2.2. Millora de la competitivitat i de les empreses agràries i agroalimentàries

- 2.2.1. Modernització d'explotacions agràries i incorporació de joves
- 2.2.2. Pla de modernització de cooperatives
- 2.2.3. Foment de la inversió en noves tecnologies, productes i processos per a la indústria agroalimentària
- 2.2.4. Plans sectorials agris
- 2.2.5. Modernització de la maquinària agrícola
- 2.2.6. Impuls a l'R+D+I agroalimentària

2.3. Promoció i comercialització de la producció agroalimentària catalana

2.3.1. Aposta per la internacionalització

2.3.2. Impuls a la promoció en mercats interiors

2.3.3. Foment dels productes agroalimentaris amb distintius d'origen i de qualitat

2.3.4. Promoció dels vins i caves de qualitat

2.4. Foment de la diversificació econòmica al món rural

2.4.1. Leader

2.4.2. Llei de desenvolupament rural sostenible

2.5. Millora de la gestió administrativa

2.5.1. Simplificació documental i de procediments

2.5.2. Administració electrònica i atenció al ciutadà

3. Eixos de futur. Les resolucions del debat monogràfic sobre món agrari al Parlament de Catalunya

Índex de mapes, taules i gràfics

Una aposta pel sector agroalimentari català

A l'hora de fer un balanç de les actuacions del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR) en aquesta legislatura (2007-2010), s'ha de destacar el canvi de filosofia que ha marcat en aquest període la política desenvolupada pel Departament.

En efecte, a final del 2006 el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca es va convertir en l'actual DAR. Aquest canvi de nom estava justificat per la voluntat del Govern català d'aglutinar tot el sector agroalimentari català sota un mateix paraigua. Va ser una aposta ferma per evidenciar l'estreta vinculació entre la producció, la transformació i la comercialització, i per fer palès que es tractava d'una prioritat de la Generalitat, ja que el sector agroalimentari té una importància estratègica per a Catalunya.

D'aquesta manera es volia deixar de considerar l'agricultura com un fet aïllat, ja que la realitat del món agrari és molt més àmplia i rica. Estem davant d'un variat entramat econòmic que configura el sector agroalimentari, un dels actius més poderosos de la nostra economia, ja que és el primer sector industrial de Catalunya i ocupa un lloc de privilegi a l'Estat espanyol i a Europa. Un sector vital per al nostre país, que té en la producció d'aliments sans, bons i segurs la seva funció principal.

No hem d'oblidar que Catalunya constitueix el clúster agroalimentari més important d'Europa, i que és el territori europeu amb més capacitat per generar activitat econòmica i ocupació al voltant d'un sector agroalimentari que destaca tant en productivitat com en competitivitat.

Aquest procés de canvi de nom i de filosofia del DAR s'ha produït, tanmateix, sense oblidar el pes decisiu que té per a Catalunya un món rural viu, actiu, vertebrat territorialment i cohesionat socialment, que a més de garantir als catalans una alimentació de qualitat fa la funció de mantenir un paisatge ric, divers i equilibrat. És a dir, l'agricultura té un paper clau com a garant del nostre territori i de la nostra biodiversitat.

Els conreus agrícoles ocupen una part important del territori català, i les explotacions ramaderes s'escampen arreu de les nostres comarques. La Catalunya rural i agrària està més viva que mai, malgrat les diverses crisis que ha patit. L'agricultura i la ramaderia han estat testimonis d'una disminució del nombre d'explotacions, però aquestes explotacions s'han fet cada vegada més grans i competitives. Tant l'agricultura com la ramaderia tenen una transcendència econòmica i social molt elevada, tot i el nombre reduït de la població activa agrària.

En aquest nou marc general, el DAR ha portat a terme una acció de govern basada en cinc grans prioritats: estabilitzar el sector produc-

tor; millorar la competitivitat i sostenibilitat de les nostres empreses; promocionar i comercialitzar els nostres productes; fomentar la diversificació econòmica, i impulsar la simplificació administrativa.

Pel que fa a l'estabilització del sector productor, hem donat un fort impuls als regadius, tant en el cas de nous regadius, com amb l'emblemàtic canal Segarra-Garrigues, i en la millora dels que ja hi havia. Les infraestructures rurals (regadius i camins) són decisives per al futur de l'activitat agrària en el nostre territori, la millora de la productivitat i la salvaguarda de l'equilibri territorial.

Aquestes actuacions s'emmarquen en una decidida política de desenvolupament rural integral, per tal d'augmentar la renda i la riquesa a tot el territori no urbà del nostre país, evitar la despoblació de la Catalunya rural i agrària i afavorir alternatives econòmiques.

Junt amb això, hem potenciat de manera decidida la innovació, a través de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), un organisme amb gran prestigi internacional que treballa conjuntament amb la universitat i els agents del teixit econòmic del nostre país per tal de posar el coneixement científic i la transferència tecnològica al servei de la productivitat de les nostres empreses.

Des del DAR hem apostat de manera decidida per la innovació i la recerca, perquè resulta imprescindible per tal de garantir la competitivitat de l'agroalimentació a Catalunya. En un moment de canvis profunds com és l'actual, l'adaptació a aquest nou escenari demana nous projectes i noves iniciatives que impulsin les empreses agroali-

mentàries a poder fer front als nous requeriments dels mercats i dels consumidors.

D'altra banda, la Generalitat de Catalunya, mitjançant el DAR, ha donat tot el seu suport a una política de foment de la qualitat dels nostres aliments, amb l'objectiu de consolidar i internacionalitzar la indústria agroalimentària catalana, apostant per noves formes d'integració empresarial, de promoció i de comercialització més ambicioses i imaginatives. Per això, hem aplicat en aquests anys de legislatura polítiques de qualitat alimentària i de traçabilitat que han afavorit la comercialització dels productes catalanes, en benefici d'una agroindústria que ha de poder competir millor en el mercat mundial. Un dels aspectes clau en aquesta línia ha estat dur a terme esforços continuats de promoció i comercialització dels productes alimentaris catalans, posant-los en valor mitjançant símbols de qualitat com ara les denominacions d'origen, les maneres especials de produir com ara l'agricultura ecològica i la producció integrada, apropant el producte al consumidor i afavorint la producció de proximitat.

Uns aliments de qualitat que tenen dos grans aliats per a la promoció internacional: la dieta mediterrània, considerada pels científics la més sana del món, i el prestigi mundial dels nostres cuiners. Aquests són alguns aspectes importants de l'acció de govern del DAR en aquesta legislatura, acció que es detalla més àmpliament en les pàgines següents d'aquesta publicació.

JOAQUIM LLENA I CORTINA

Conseller d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural

2.1. Suport al sector productor

2.1.1. *La inversió en infraestructures rurals*

Inauguració del regadiu del Garrigues Sud

Infraestructures de reg

Una de les prioritats del Govern de la Generalitat en la legislatura 2007-2010 ha estat millorar el sistema de regadius de Catalunya. Ja sigui modernitzant regadius tradicionals o impulsant la construcció de noves infraestructures de reg, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha treballat en l'ampliació de la superfície de regadiu de Catalunya i en la millora de l'eficiència, amb l'objectiu d'incrementar la rendibilitat de les produccions i propiciar, alhora, l'ús eficient d'un bé tan preuat i escàs com és l'aigua.

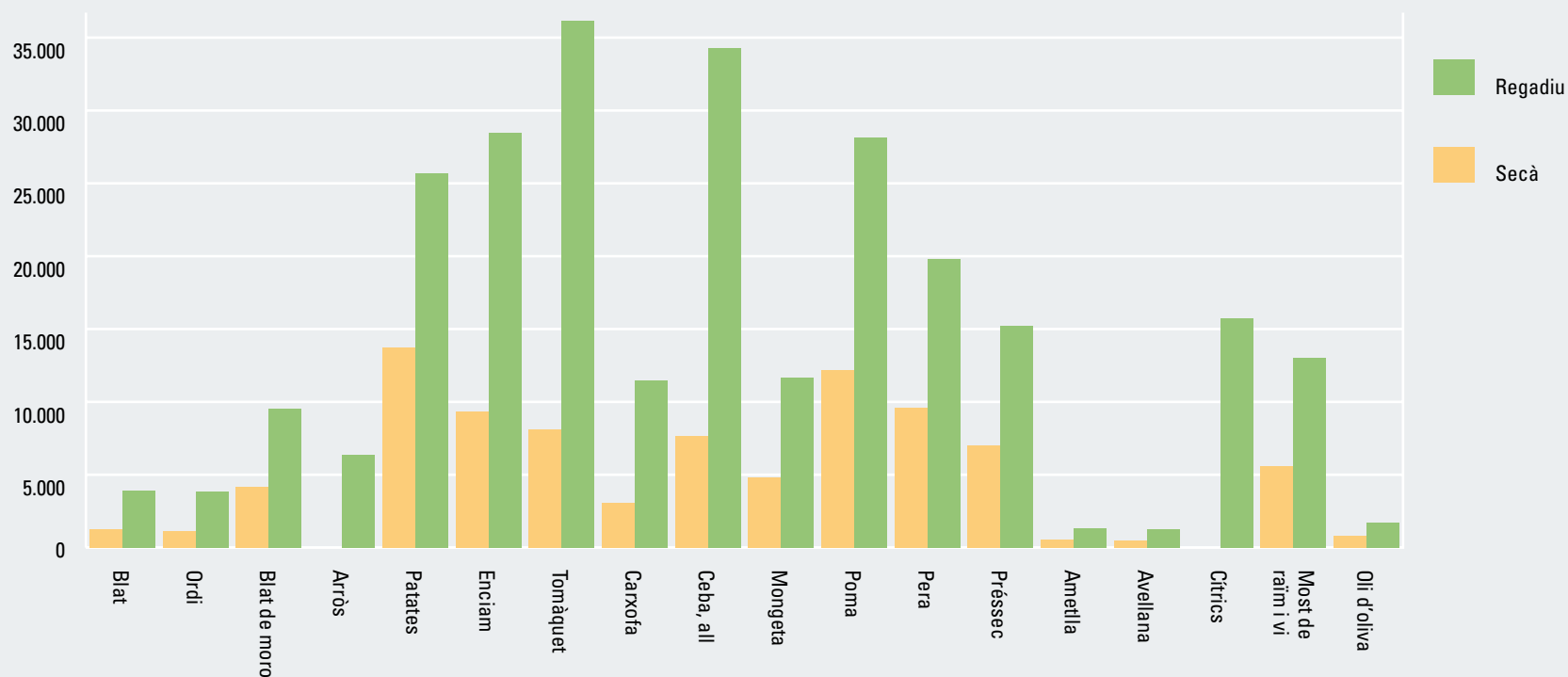
► **Una hectàrea de regadiu produeix 6,7 vegades més que una de secà i genera 12 vegades més llocs de treball.**

En els darrers quatre anys el DAR ha modernitzat els sistemes de 34.658 ha de reg tradicional amb una inversió de 98,1 M€. I ha ampliat en 23.262 les hectàrees de superfície regada per un total de 785 M€.

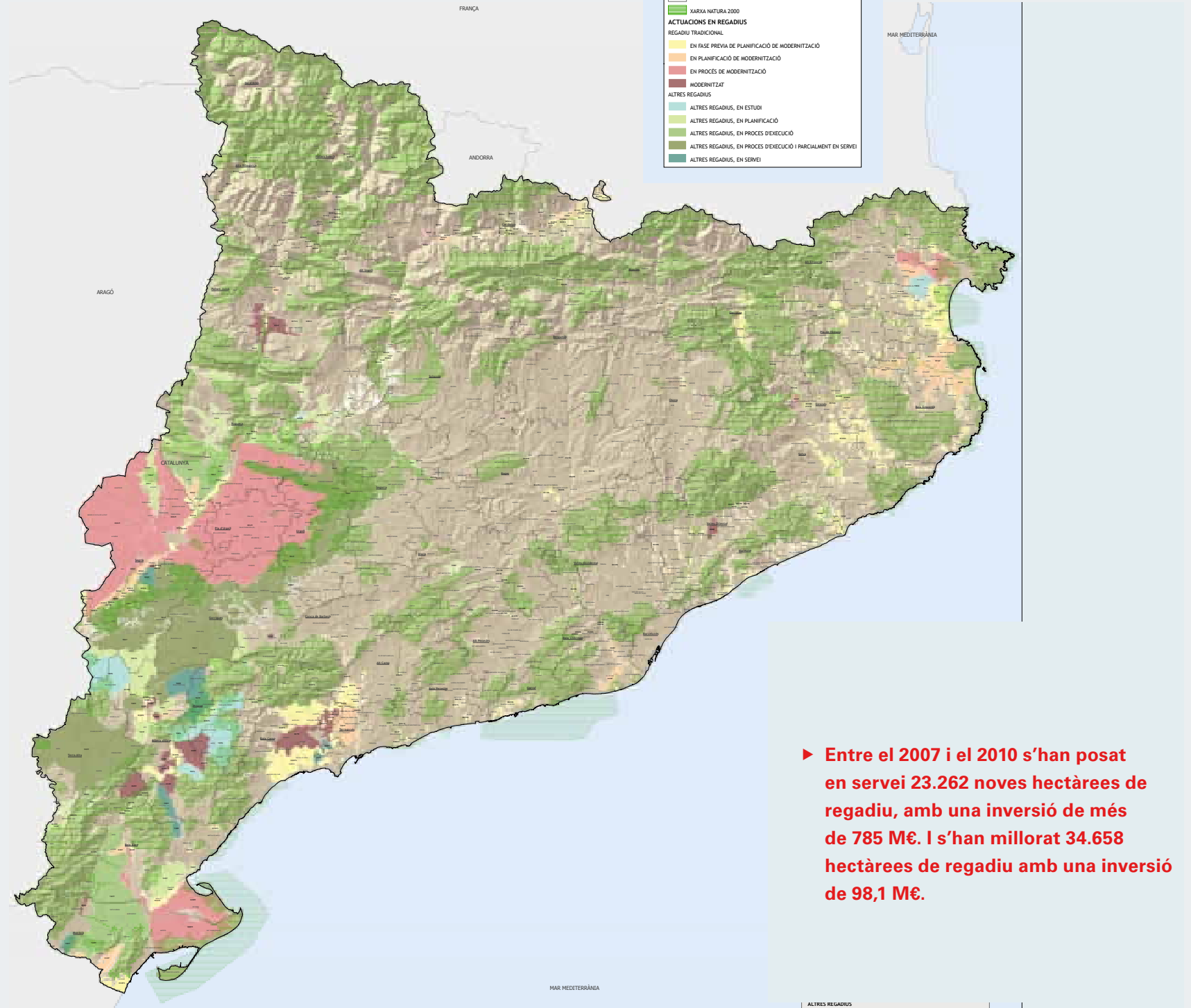
Embassament de Gimènells

Gràfic 1. Rendiment kg/ha segons el règim hídic

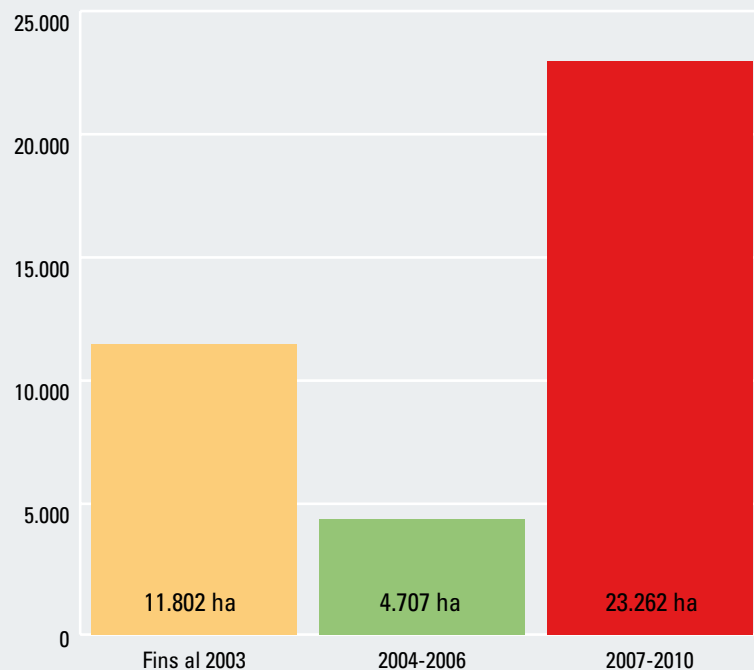
Font: Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (DAR)

Mapa 1. Principals actuacions en regadius a Catalunya

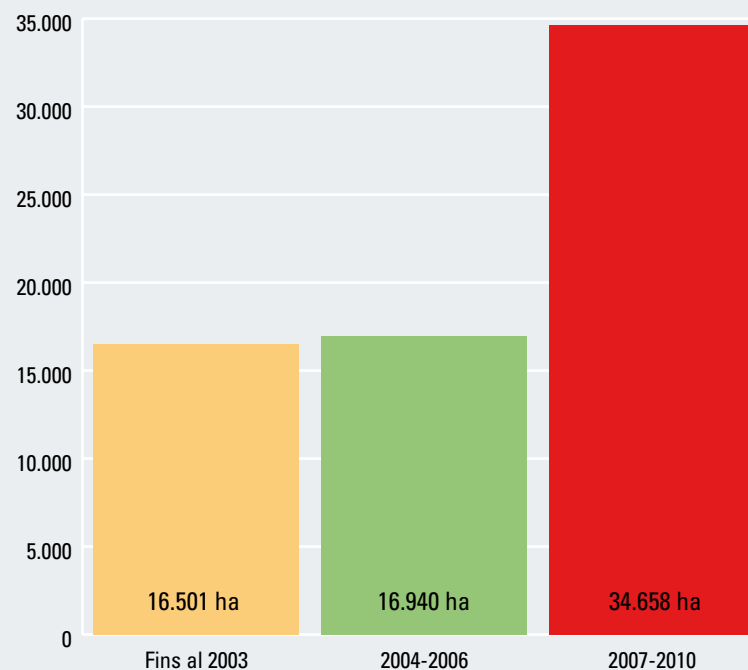
Instal·lació d'una canonada de reg

Gràfic 2. Superfície de nous regadius posats en servei. 2003-2010 (ha).
*2010 previsió

De les principals actuacions dutes a terme, cal destacar que s'han desencallat projectes històrics com ara els regadius d'Oliana, Peramola i Bassella, de l'entorn de l'embassament de Rialb, el regadiu de la conca de Tremp i el Baix Ter, i s'ha avançat en un dels projectes més significatius de modernització com és la del regadiu centenari dels canals d'Urgell, un projecte que en conjunt implicarà la intervenció de gairebé 70.000 hectàrees, i que significarà la transformació més important en aquesta zona regable des de la implantació.

També destaquen les millores del canal d'Aragó i Catalunya, i les iniciades al canal de Pinyana i al delta de l'Ebre. Així com la posada en marxa de nous regs com ara el Segarra-Garrigues, el Garrigues Sud, el Terra Alta Etapa IV i el Xerta-Sènia.

► **L'abril del 2010 les obres de regadius adjudicades i en execució ascendeixen a 535 M€, que preveuen transformar en reg més de 28.000 ha arreu de Catalunya.**

Gràfic 3. Regadius modernitzats posats en servei. 2003-2010 (ha).
*2010 previsió

Taula 1. Principals actuacions en nous regadius 2007-2010

Actuacions	Superfície de l'actuació horitzó 2020 (ha)	Superfície 2007-2010 (ha)		Inversió total prevista horitzó 2020 (M€)	Inversió 2007-2010 (M€)
		Finalitzades	En execució		
Segarra-Garrigues	70.150	2.712	44.398	1.500	441,9
Algèrrida Balaguer	4.234	3.264	970	64	42,8
Segrià Sud (reg de suport)	5.704	3.553	2.151	89	43,9
Garrigues Sud (reg de suport)	5.670	3.906	1.764	106	71,7
Terra Alta	6.732	5.930	802	101	55,1
Xerta-Sènia	16.500	0	1.543	300	80,3
Aldea-Camarles	4.879	0	0	106	0,2
Regadius Ribera d'Ebre	3.249	2.095		49	22,7
Entorn de Rialb	3.292			68	0,2
Altres regadius (Priorat, Noguera, Montsià, Baix Ebre, Terra Alta i Segrià)	5.000	1.802		90	25,7
TOTAL	125.410	23.262	51.628	2.473	785

Taula 2. Principals actuacions en millora de regadius 2007-2010

Actuacions	Superfície de l'actuació horitzó 2020 (ha)	Superfície 2007-2010 (ha)		Inversió total prevista horitzó 2020 (M€)	Inversió 2007-2010 (M€)
		Finalitzades	En execució		
Canals d'Urgell	70.000	3500	1.500	1.125	8,8
Pinyana	13.800	1.530		187	2,7
Canal Aragó i Catalunya	40.000	18.679	3.500	300	21,23
Delta de l'Ebre	25.000	1.167	1.500	150	5,32
Baix Ter	7.000	5.136	350	42	27,15
Santa M. de Palautordera	210	50		4	0,3
Valls	234		350	8,3	
Riudecanyes	3.800	1.900		11,4	11,4
Guàmets	2.424	1.979		22,4	20,5
Móra la Nova	717	717		4,4	0,7
Altres	11.714			115,5	
TOTAL	174.899	34.658	7.200	1.970	98,1

El Sistema Segarra-Garrigues

El Segarra-Garrigues a Albatàrrec

Menció a part mereix el Segarra-Garrigues. Una infraestructura de país, molt reivindicada pel sector agrari de Lleida, per la qual el Govern de la Generalitat ha apostat els darrers anys amb ferm convenciment. Implica una inversió de 1.500 milions d'euros, finançada amb fons de la Generalitat, de l'Estat i dels agricultors.

Taula 3. Les dades del sistema Segarra-Garrigues

Superfície beneficiada	70.150 ha
Regants	16.000
Comarques	Noguera, Urgell, Pla d'Urgell, Segrià, Segarra i Garrigues.
Municipis beneficiaris	75
Consum de boca	més de 72.000 persones
Camins rurals de nova construcció	1.500 km
Concentració parcel·lària	50.000 ha de les 70.000 que té el sistema Segarra-Garrigues
Millora d'infraestructures elèctriques	180.000 nous kW al servei del territori

El canal es compon de 15 sectors de regadiu i beneficia 16.000 regants d'un total de 3.000 finques. La seva àrea d'influència inclou més de 70.000 hectàrees, quatre comarques (la Segarra, el Pla d'Urgell, les Garrigues i l'Urgell) i 75 municipis que es beneficiaran d'aquesta obra amb aigua de boca. La transformació en reg d'aquesta zona de secà comportarà, a més, la creació d'uns 8.000 llocs de treball.

El juliol del 2009 es va començar a bombar aigua per regar les primeres finques. S'ha finalitzat la xarxa de distribució de reg en el sector 1 (1.400 ha) i s'han posat en servei unes 1.400 ha del sector 12. Actualment es troben en execució els sectors de reg 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 12 i 13, així com les obres del canal i de l'embassament de l'Albagés.

La construcció del regadiu implica, a més, la creació d'una nova xarxa de camins rurals d'aproximadament 1.500 quilòmetres, en la qual ja s'han arranjat 433 quilòmetres, i una concentració parcel·lària de 44.000 hectàrees, de les quals ja s'han executat 21.053 hectàrees des de l'inici de l'obra.

► **El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha treballat, en tot moment i en la mesura de les possibilitats, per fer compatible l'activitat agrària i la preservació de les aus en tota l'àrea del Segarra-Garrigues.**

Paral·lelament, s'ha treballat per desbloquejar una situació enclallada durant més de 20 anys que ha comportat dues sentències del Tribunal de Justícia de la Unió Europea. El Govern ha treballat, en tot moment i en la mesura de les possibilitats, per fer compatible l'activitat agrària i la preservació de les aus.

Gràcies a la proposta d'ampliació de zones d'especial protecció per a les aus (ZEPA) presentada pel Govern de la Generalitat de Catalunya el juny del 2010, la Comissió Europea ha arxivat definitivament un dels dos expedients que tenia oberts per l'incompliment de la normativa de protecció de les aus, en acceptar com a suficient la proposta d'ampliació de zones ZEPA presentada per la Generalitat. A hores d'ara, resta pendent l'aprovació definitiva per la UE, del Pla especial de protecció i el Pla de gestió d'aquests espais, així com de la nova Declaració d'Impacte Ambiental, que tancarà amb la Comissió Europea l'expedient que resta obert.

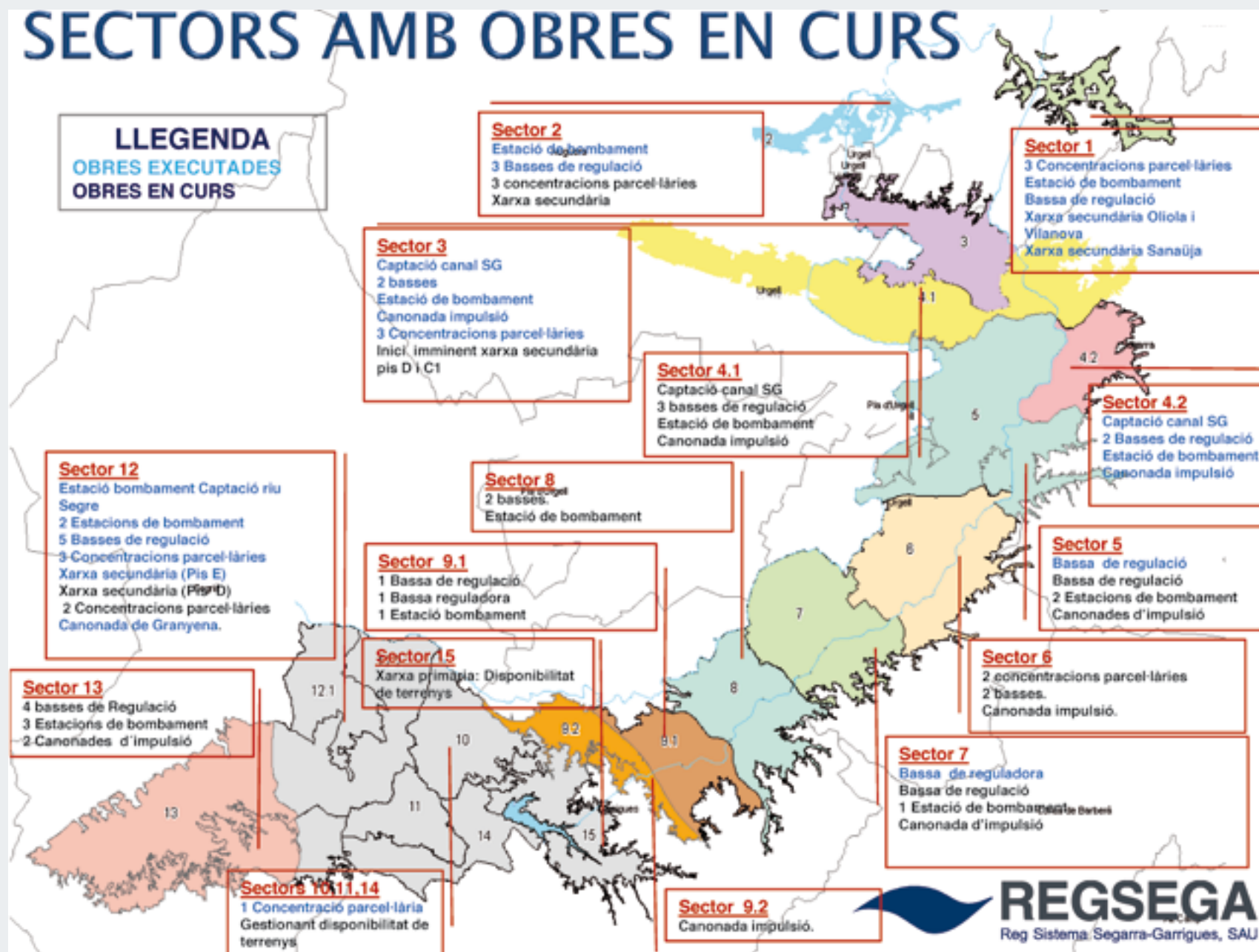

El Segarra-Garrigues a Albatàrrec

- A finals de juliol del 2010 el volum d'obra executada del Canal Segarra-Garrigues supera els 455 M€, 413 dels quals s'han invertit en el període 2006-2010.

Mapa 2. Segarra-Garrigues. Obres en curs

Concentració parcel·lària

Una altra infraestructura, molt sovint lligada al regadiu, que aporta riquesa estructural al món rural, és la concentració parcel·lària. Es tracta d'un instrument d'ordenació territorial que consisteix a agrupar les diferents parcel·les que pugui tenir cada explotació en un mateix terme municipal a fi d'obtenir explotacions més viables.

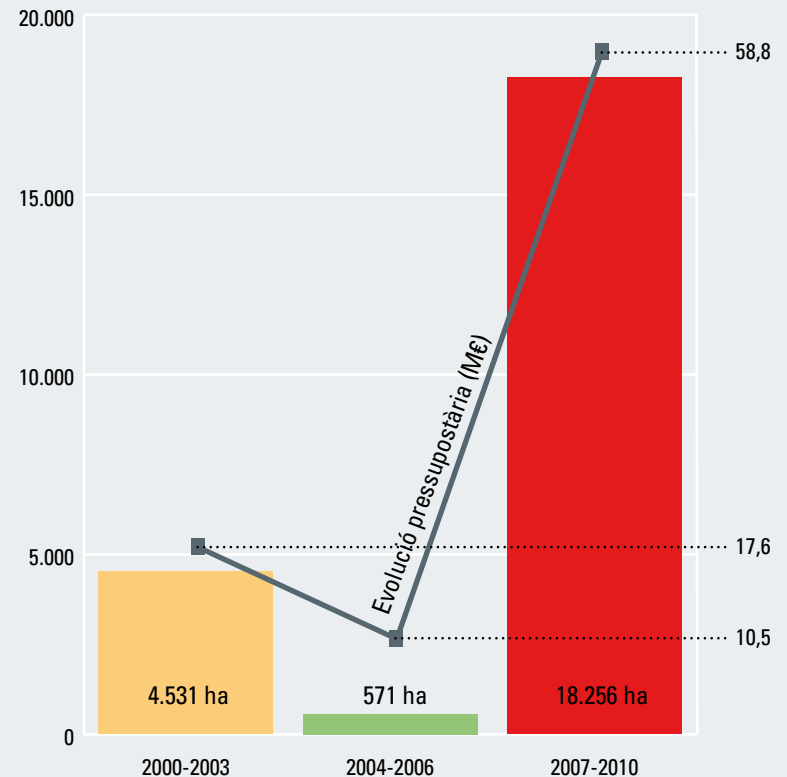
Durant el període 2007-2010, s'ha dut a terme un impuls important en les inversions del Departament en concentració parcel·lària, i s'ha assolit una despesa de 58,8 M€ que ha permès concentrar un total de 18.256 ha a tot Catalunya.

Actualment es treballa en la concentració de 33.056 ha més, d'aquestes 25.159 ha al Segarra-Garrigues, 5.258 ha a la conca de Tremp, 2.358 ha a Balaguer i 281 ha a la Conca de Dalt.

Exemple de l'abans i el després en el procés de concentració parcel·lària de Peremola i Bassella

Gràfic 4. Evolució de la concentració parcel·lària 2000-2010. Nombre d'hectàrees concentrades i pressupost (M€). *2010 previsió

Camins rurals

Inauguració del camí de Térmens

Carretera de Cabó a Organya

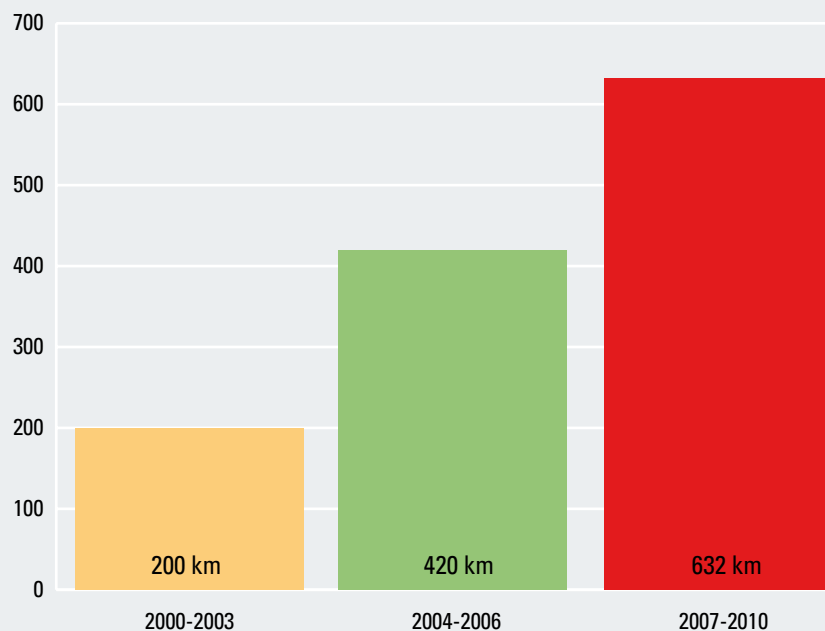
La primera dificultat per a un desenvolupament sostingut n'és l'aïllament. De la mateixa manera, la principal font de riquesa n'és la comunicació i la interrelació. D'aquí la importància d'apropar el món rural al conjunt de la societat, com a dret, com a factor de normalitat, com a base pel seu desenvolupament econòmic i com a garantia d'accés als serveis més essencials com són la sanitat i l'educació.

A més, l'arranjament de camins facilita el pas a punts d'interès turístic, cultural o mediambiental de difícil accés i, en conseqüència, es contribueix a diversificar l'economia de l'entorn rural. En aquest sentit, s'ha actuat preferentment en zones de muntanya i en les més desfavorides econòmicament.

► **Entre el 2007 i el 2010 les millores dels camins rurals han permès pavimentar fins a 632 Km per tot Catalunya.**

En definitiva, durant aquest legislatura el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha apostat en ferm per la inversió en infraestructures rurals, atès que són vitals tant per impulsar el desen-

Gràfic 5. Quilòmetres de camins rurals posats en servei. Període 2000-2010. *2010 previsió

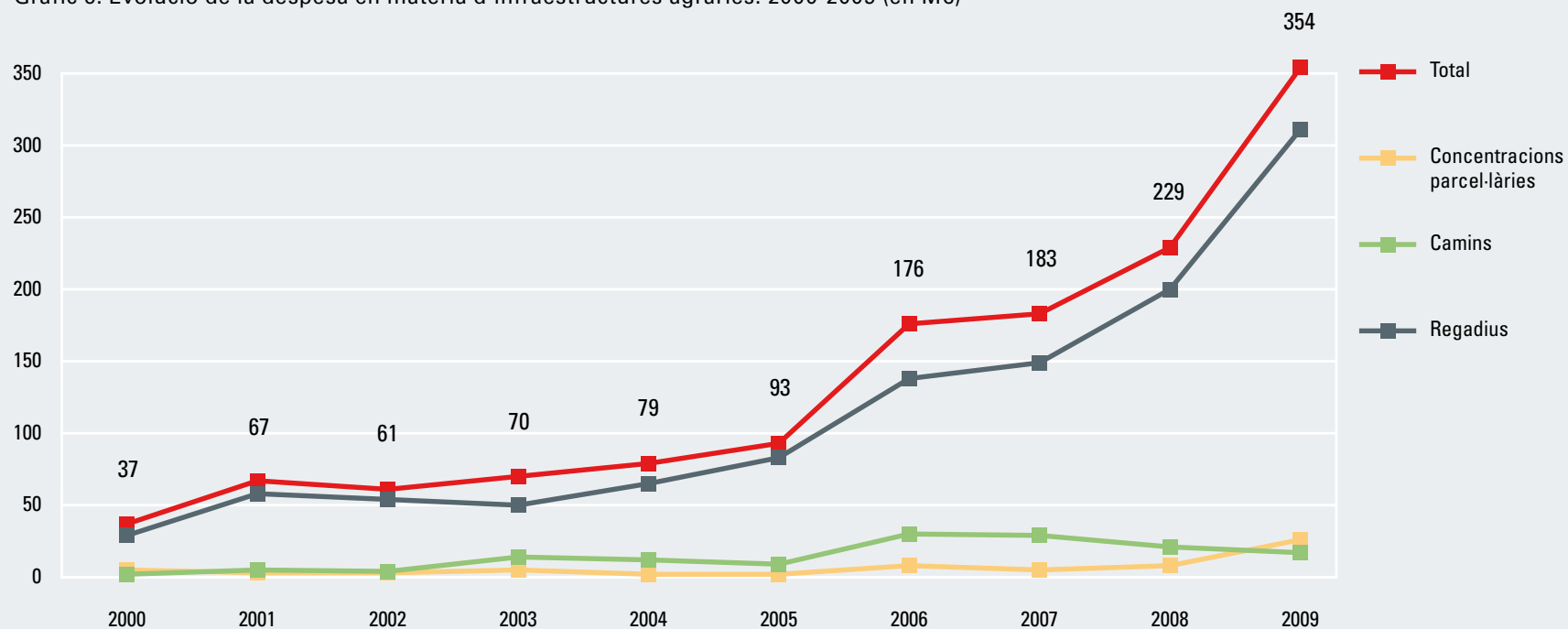

Obres al camí de l'Esrany d'Ivars

volupament i la diversificació econòmica del territori rural, com per garantir l'accessibilitat dels seus habitants a tots els nuclis i a tots els serveis bàsics. És per aquest motiu que també és un membre actiu del Pacte Nacional per a les Infraestructures (PIN), constituït pel Govern de la Generalitat de Catalunya el 2009.

► **En quatre anys el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha millorat els accessos de més de 165 municipis, on viuen prop de 300.000 habitants.**

Gràfic 6. Evolució de la despesa en matèria d'infraestructures agràries. 2000-2009 (en M€)

2.1.2. *Programes de suport al sector: Programa de Desenvolupament Rural i Fons Europeu de la Pesca*

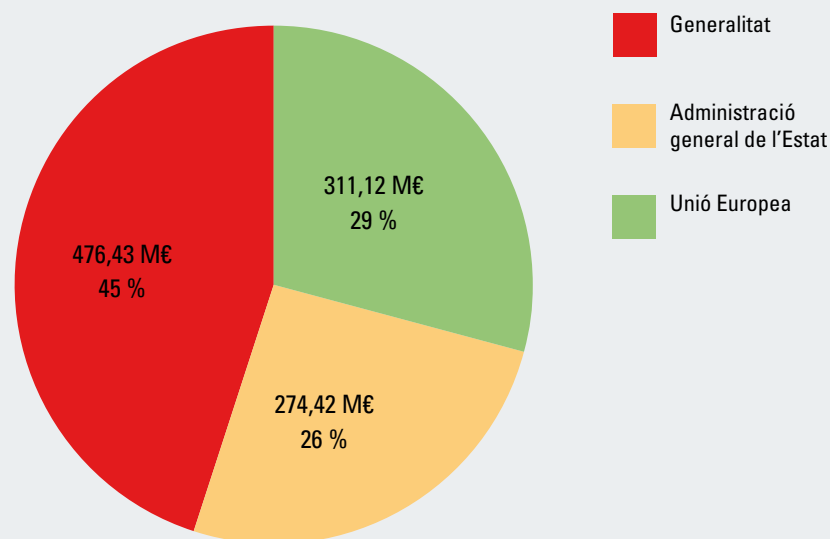
El Programa de Desenvolupament Rural (PDR) 2007-2013

El Programa de Desenvolupament Rural 2007-2013 és l'eina mitjançant la qual s'implanten les directrius i estratègies en matèria de desenvolupament rural a Catalunya, parant especial atenció al sector agrari. Està finançat pel Departament d'Agricultura Alimentació i Acció Rural, el Departament de Medi Ambient i Habitatge, el Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí i la UE. Per al període 2007-2013 el pressupost ha ascendit a 1.062 M€.

- **El pressupost global del PDR 2007-2013 és de 1.062 milions d'euros, del qual el DAR n'assumeix el 45 %.**

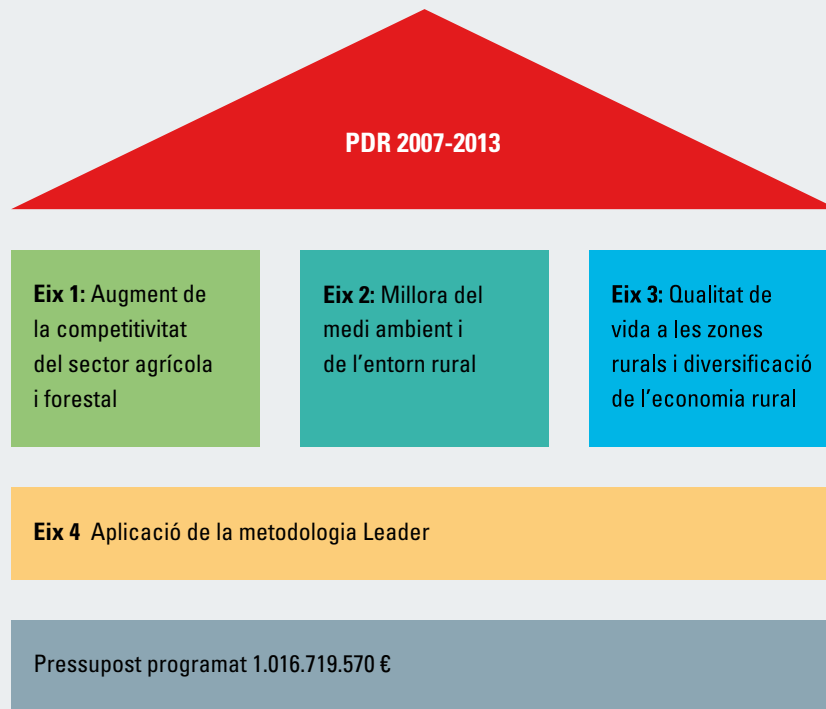
Gràfic 7. Distribució del pressupost PDR segons fons

Tanmateix, l'aportació europea del període 2000-2006 a l'actual s'ha vist reduïda d'un 46,5 % a un 29 %, passant de 410 a 311 M€. Per compensar-ho, en aquesta legislatura la Generalitat va haver d'incrementar la seva aportació en un 40 %, fins a situar-se en els 476 M€, mentre que l'Estat espanyol també va elevar l'aportació, en un 33 %, fins a arribar als 274 M€.

- **L'esforç financer fet pel Govern implica que la Generalitat de Catalunya passa a ser l'Administració que aporta més diners al PDR, i supera la UE i el Govern central**

Gràfic 8. Estructuració del PDR 2007-2013

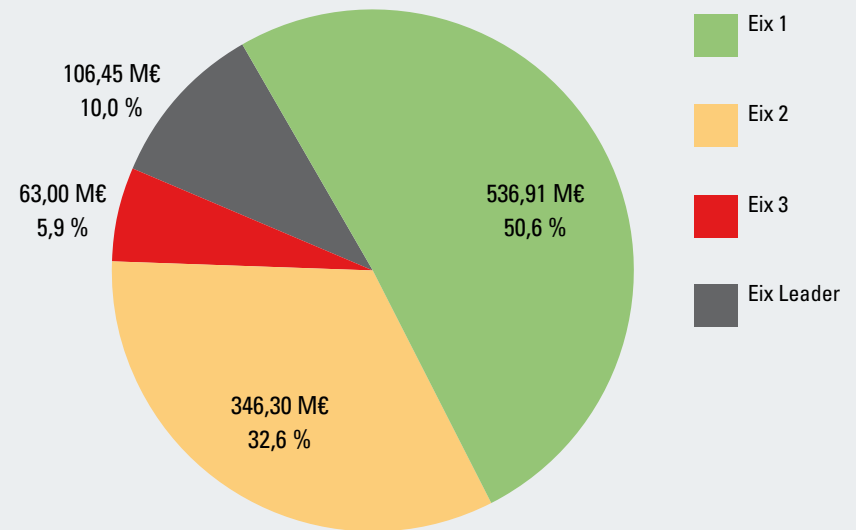
Els eixos del PDR

El PDR 2007-2013 es divideix en tres eixos temàtics i, com a novetat d'aquest PDR, n'hi ha un de metodològic: l'eix Leader.

Les principals mesures d'aquest nou PDR van destinades a potenciar la primera instal·lació de joves agricultors i la modernització de les explotacions agràries, amb més d'un 66 % del pressupost de l'eix 1 (Increment de la competitivitat del sector agrari) dirigit al sector productor. D'altra banda, l'assessorament ha estat una novetat en aquest PDR, que ha apostat per oferir més i millors eines en aquest àmbit per fer viables les explotacions. 54 M€ s'han destinat a aquesta finalitat per al període 2007-2013. Cal remarcar també el suport a la indústria agroalimentària catalana, amb quasi un 25 % del pressupost de l'eix 1 destinat a augmentar el valor afegit dels productes agraris.

- **Fort impuls a la competitivitat i la implantació de sistemes productius més sostenibles en les explotacions agràries, amb un 55 % del pressupost total del PDR 2007-2013.**

Gràfic 9. Distribució del pressupost PDR segons eixos

Una altra de les mesures més importants ha estat la destinada als ajuts agroambientals i al foment de la ramaderia ecològica, amb quasi un 61 % del pressupost total de l'eix 2 (Millora del medi ambient i entorn rural). A l'últim cal destacar, en el tercer eix, l'aposta per la diversificació d'explotacions agràries, el foment de microempreses i serveis turístics així com l'establiment de serveis bàsics per a la població rural.

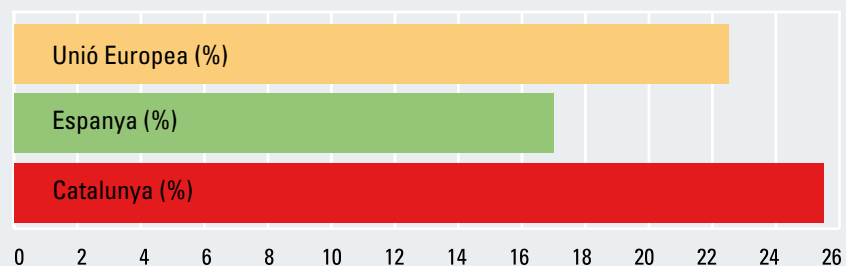
La metodologia comunitària Leader en aquest nou període rep un fort impuls, amb una dotació total de 106,4 M€, que s'han gestionat per mitjà dels 13 grups d'acció local que treballen en l'àmbit català: entitats formades per empreses, associacions professionals, sindicats i altres col·lectius que tenen com a objectiu idear i finançar projectes d'àmbit local que permetin dinamitzar el territori i fomentar-ne el desenvolupament.

- **El nou PDR aposta clarament per la modernització del camp català, la incorporació de joves i l'agricultura professional.**

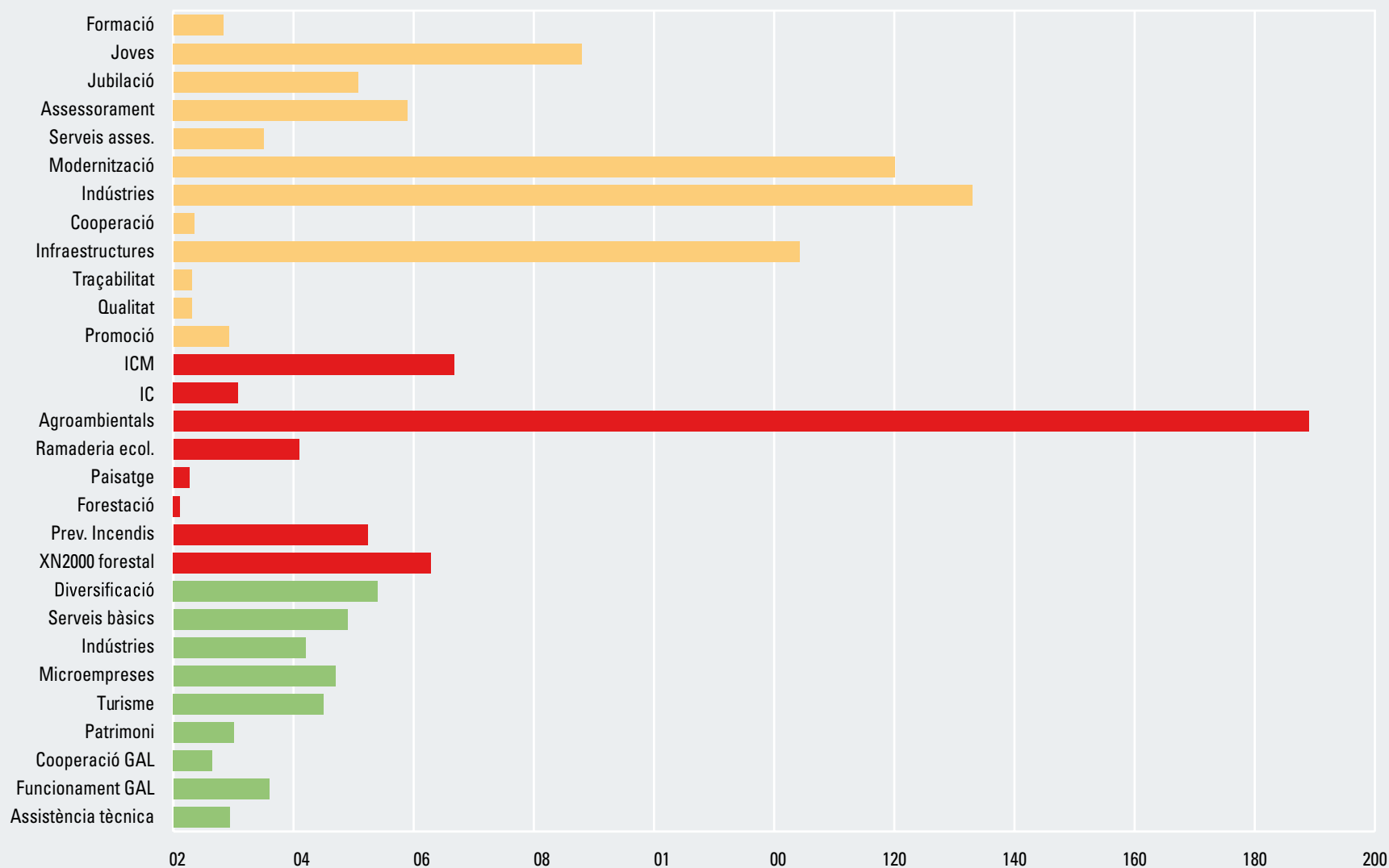

El balanç actual d'execució del programa en data de 30 de juny de 2010 és de 328,5 M€ de despesa pública total, que representen un 31 % del pressupost assignat a la totalitat del període per al PDR 2007-2013. Aquest nivell d'execució millora el bon comportament del PDR català, que en data de 31 de desembre de 2009 ja superava en gran manera la mitjana d'execució del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) en l'àmbit espanyol i en l'europeu.

Gràfic 11. Comparativa grau d'execució del PDR: Catalunya, Espanya, UE (fins al 31.12.2009)

Gràfic 10. Distribució del pressupost PDR segons mesures (en M€)

El Fons Europeu de la Pesca (FEP) 2007-2013

Aquest programa ha fixat per al període 2007-2013 les grans línies d'actuació en matèria d'ajuts per al sector pesquer, incloent-hi la transformació i comercialització dels productes de la pesca i de l'aqüicultura.

El pla financer previst per a tot el període d'actuació del FEP per a Catalunya fixa una contribució pública total de 102 milions d'euros, 33,9 milions dels quals els ha aportat la Unió Europea; 10,8, l'Administració de l'Estat; 49,3, la Generalitat de Catalunya i 8, l'Autoritat Portuària.

- **En aquest legislatura la Generalitat ha incrementat en un 35 % la seva aportació al FEP respecte del període anterior 2000-2006.**

El programa inclou cinc eixos d'actuació i estableix tot un seguit d'actuacions prioritàries, entre les quals destaquen l'adaptació de la flota pesquera, la transformació i comercialització dels productes pesquers i aquícoles, la reconversió de vaixells pesquers, la realització d'actuacions col·lectives per a les confraries de pescadors, i altres destinades a garantir el desenvolupament sostenible de zones dependents de la pesca com és el delta de l'Ebre.

Taula 4. Principals línies d'actuació del Fons Europeu de la Pesca.
Dotació pressupostària (M€)

2008-2010	
Parada definitiva	11.754.853,88
Paralització temporal	2.032.076,63
Modernització vaixells	1.873.386,17
Aqüicultura	753.816,65
Transformació i comercialització peix	2.981.751,78
Compensacions socioeconòmiques	760.353,04
Pesca costanera artesanal	12.799,80
Pesca interior	15.337,86
Desenvolupament de zones de pesca	625.880,92
Ports de pesca, llocs de desembarcament i embarcadors	1.166.652,64
Accions per als professionals	4.671.827,27
TOTAL	26.648.736,64

Pescadors feinejant

Desenvolupament de zones de pesca

- **En el marc del FEP, totes les actuacions del Departament han anat encaminades a ajustar l'activitat pesquera al volum de peix que hi ha a la costa, compaginant la reducció de la flota amb parades biològiques temporals.**

De totes les actuacions dutes a terme durant aquesta legislatura, cal destacar que, en el marc del FEP, s'ha aconseguit augmentat el suport econòmic que reben els professionals de la pesca, passant dels 15 M€ de l'IFOP (instrument financer d'orientació pesquera. Antiga denominació del FEP) 2000-2007, a una previsió de 19 M€ del FEP 2007-2013; multiplicant gairebé per quatre els ajuts destinats a serveis socials de les confraries de pescadors respecte del 2003 (de 291.850 € a 1,3 M€ el 2010). S'ha arribat a acords històrics amb la Confraria de Pescadors de Barcelona i l'Autoritat Portuària pel desballestament de la flota d'arts menors. S'han estat millorant les 22 llotges del litoral català per un

Aqüicultura

import de 3 M€, i s'ha col·laborat en diferents experiències de comercialització directa com és el cas del sector de l'arrossegament de Barcelona.

Així mateix, s'han incrementat els ajuts als pescadors afectats per les parades temporals, que han passat a cobrar del 50 % (2000-2006) a cobrar el 100 % de la prima, i el 2010 s'ha fet durant un mes la primera parada biològica de pesca a les comarques costaneres de Barcelona i Girona. D'altra banda, i per fer front a la crisi del sector pesquer per culpa de l'increment del cost dels carburants, el Departament ha atorgat subvencions al sector per un import de 4,6 M€.

- **Per fer front a la pujada dels cost dels combustibles, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha atorgat més de 4,6 M€ per minimitzar-ne l'impacte en el sector pesquer.**

2.1.3. *Programes de sanitat animal i vegetal*

Una de les responsabilitats del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural és elaborar i executar plans d'aplicació de bones pràctiques agràries, vetllar per l'aplicació de la normativa i la millora de la producció agrícola i ramadera, i controlar i fomentar la sanitat animal i vegetal.

En aquest sentit, i durant el període 2007-2010, s'han vist reforçats els programes de sanitat animal i vegetal i de vigilància epidemiològica. I s'ha ampliat el suport a les associacions de defensa vegetal i sanitària (ADV i ADS respectivament).

Actualment hi ha 122 ADV en funcionament que donen servei i assistència a uns 30.211 agricultors aproximadament. I 155 entitats, entre ADS, associacions de ramaders i grups de sanejament,

que assisteixen unes 11.300 explotacions ramaderes d'arreu del territori.

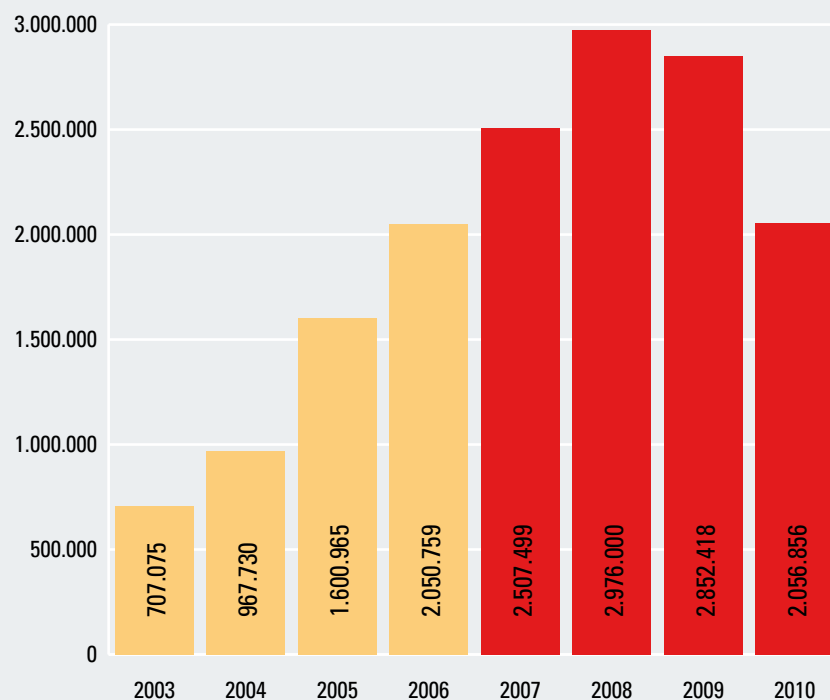
Els darrers anys, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha impulsat la implantació de noves tècniques de prevenció i lluita contra plagues, i ha incrementat considerablement el pressupost adreçat a les ADV, passant de 707.075 euros el 2003 a 2.852.418 euros el 2009, fet que representa multiplicar per quatre els recursos destinats a la sanitat vegetal.

- **El DAR ha quadruplicat el pressupost destinat a les associacions de defensa vegetal per a la sanitat vegetal del 2003 al 2009**

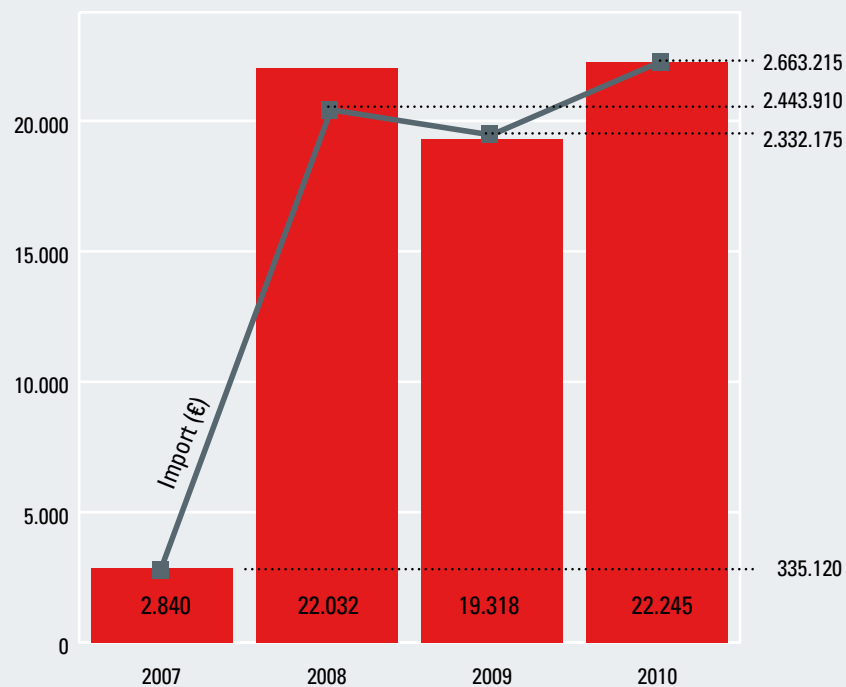

Cabana ovina

Gràfic 12. Despesa destinada als ajuts a les ADV en el període 2003-2010 (en euros)

Gràfic 13. Superfície de cultius (ha) que han incorporat sistemes alternatius en la producció integrada i ajuts associats

Cabana porcina

El Departament també promou aquests mètodes alternatius de prevenció i lluita contra plagues en el marc del nou Programa de Desenvolupament Rural (PDR) 2007-2013. A part del suport habitual a l'ajut agroambiental de producció integrada, aquest programa ha començat a incentivar mètodes alternatius de lluita mitjançant un complement sobre cada grup de conreus. Així, durant el 2008, es van ajudar 22.032 hectàrees per tal d'implantar mètodes alternatius a la lluita química, 19.318 hectàrees per al 2009, i per al 2010 s'han sol·licitat ajudes per a 22.245 hectàrees.

► **La superfície agrària dedicada a mètodes alternatius de lluita contra plagues ha augmentat del 2007 al 2010 de manera significativa en més de 20.000 hectàrees.**

Els principals cultius que han incorporat sistemes alternatius en la producció integrada són les oliveres (44 %) i la fruita dolça (22 % de fruiters de llavor i 26 % de fruiters de pinyol) amb el 91 % de la superfície

cie total. La despesa per tal de promoure aquests sistemes ha estat de 2,479 M€ de mitjana anual per als anys 2008, 2009 i 2010.

Pel que fa a la sanitat animal, l'esforç que s'ha fet també ha estat important per a la vigilància, el control, la lluita i l'eradicació de malalties com ara l'Aujeszky o la llengua blava, entre d'altres. Fruit del mateix, i respecte a l'Aujeszky, actualment hi ha 40 comarques catalanes qualificades d'indemnes de la malaltia i una que està en vies de qualificació.

A més, la UE ha inclòs per primera vegada Catalunya com a territori amb programa aprovat de control enfront de la malaltia d'Aujeszky, una equiparació del nostre estatus sanitari a la resta de països europeus que evitarà les restriccions que limiten el procés exportador de productes i animals, millorarà la posició en mercats exteriors i facilitarà l'obertura de nous mercats.

- **La UE ha inclòs per primera vegada Catalunya com a territori amb programa aprovat de control enfront de la malaltia d'Aujeszky, de manera que ha equiparat el nostre estatus sanitari a la resta de països europeus i ha facilitat l'accés a nous mercats.**

Respecta a la llengua blava, val a dir que l'evolució de la malaltia, marcada per una forta disminució de l'aparició de focus durant el 2009, va evidenciar l'èxit de les campanyes de vacunació del 2008 i el 2009, quan es van assolir cobertures vacunals entorn del 80 % - 88 %.

Taula 5. Nombre d'expedients i despesa destinada a sanitat animal (€)

Període 2007-2009			
	2007	2008	2009
Import pagat	2.165.230	2.626.513	2.652.310
Expedients	168	155	155

Aplicació de fitosanitaris

2.1.4. Foment de la producció agrària i de l'ús de bones pràctiques

El conjunt dels ajuts directes als sectors agrícola i ramader tenen l'objectiu de donar suport a les rendes de les explotacions agràries, assegurar-ne la competitivitat i potenciar, alhora, la protecció del medi ambient i el manteniment de les zones rurals.

Amb una mitjana de més de 282 M€ anuals durant aquesta legislatura, aquest ajuts són una de les eines més importants que el Departament ha posat a l'abast del sector productor. En aquest període, s'han gestionat els ajuts directes per a 60.038 beneficiaris.

En una època de dificultats econòmiques com és la d'ara, s'ha fet un esforç important per donar liquiditat a les explotacions agràries; per aquest motiu, en la darrera campanya el pagament s'ha avançat en més de quinze dies respecte de la campanya anterior, i pel que fa al pagament únic, que aglutina el 70 % del total d'ajuts directes, es va pagar una bestreta del 50 % l'octubre del 2009, i es va avançar en més de dos mesos el pagament.

► **Per tal de donar liquiditat al sector, el Departament ha avançat en més de dos mesos els terminis el pagament únic.**

Com a reconeixement a l'eficient gestió duta a terme pel Departament, el 2009 l'Institut Europeu d'Administracions Públiques el guardonà amb el Certificat de Bones Pràctiques per l'eficàcia de l'Administració pública en el projecte «SIGPAC (Sistema d'Informació Geogràfica de Parcel·les Agrícoles): Una millora de l'eficàcia de la gestió agrària i territorial a través de la tecnologia». En aquest àmbit, el Departament ha estat l'únic organisme espanyol guardonat.

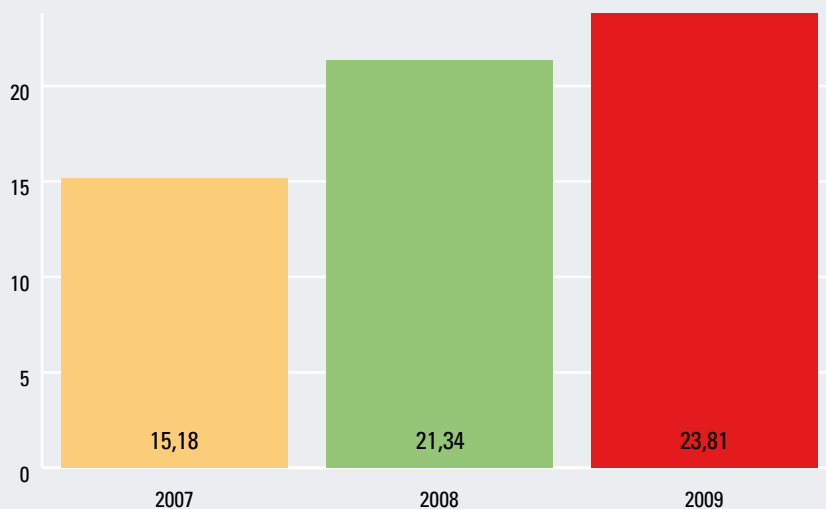
► **Institucions de la UE han guardonat al Departament per una gestió eficient dels ajuts comunitaris.**

D'altra banda, i pel que fa al foment de bones pràctiques per a la conservació i millora del medi, els programes de mesures agroambientals del PDR n'han esdevingut l'eix vertebrador. Aquests pro-

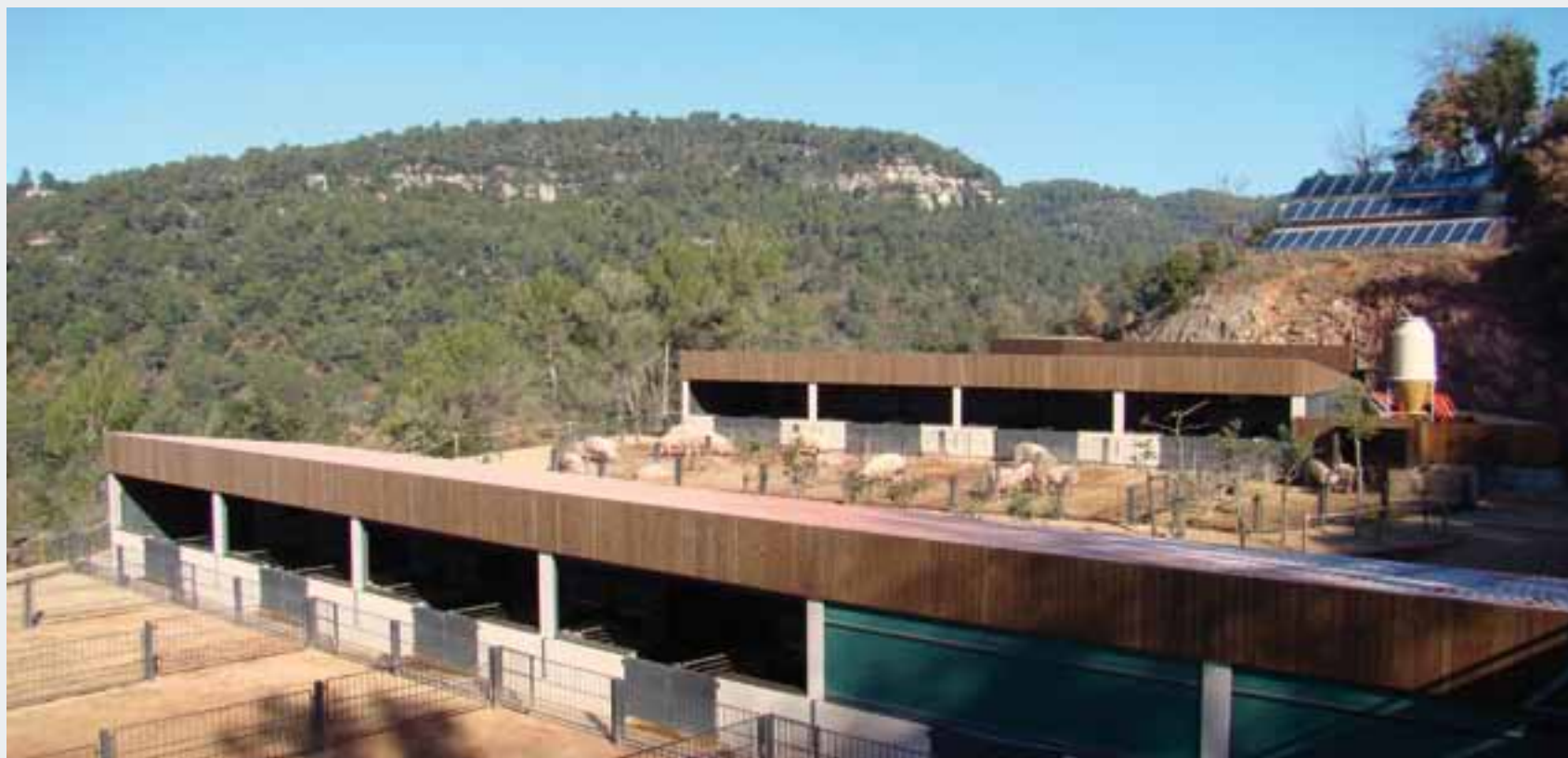
Gràfic 15. Evolució del pagament en mesures agroambientals.
Període 2007-2009 (en M€).

► **Les mesures agroambientals, juntament amb l'ajut a la ramaderia ecològica, són les actuacions del PDR 2007-2013 amb una despesa programada més gran: 210 M€, gairebé un 61 % més que en l'anterior PDR 2000-2006.**

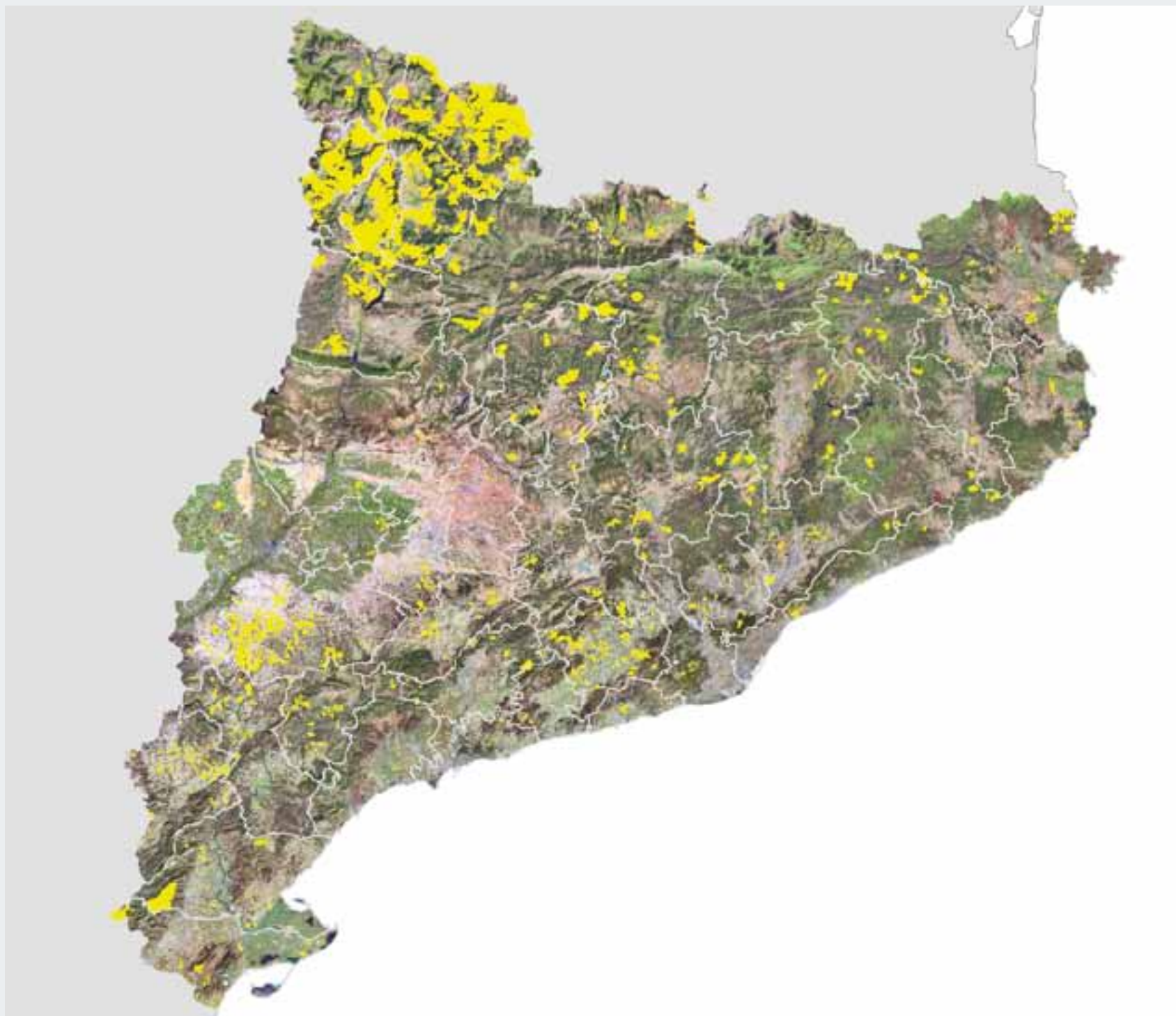
A més, cal destacar que la incorporació de nous sectors a aquestes mesures no s'ha fet en detriment dels ajuts que s'estaven percebent fins aleshores, sinó amb l'aportació de nous fons, raó per la qual la despesa programada per a tot el període passa dels més de 130 milions del període 2000-2006 als gairebé 210 milions del període 2007-2013.

Els mapes següents mostren la distribució per comarques de les actuacions agroambientals més rellevants, segons el nombre d'explo-tacions agràries i la superfície en trams de color.

Explotació ecològica de Can Salgot

Mapa 3. Mapa de producció ecològica de Catalunya

2.1.5. *Polítiques de prevenció davant les adversitats climatològiques*

Valoració del camp després d'una pedregada

Taula 6. Subvencions per plans pagades pel DAR (2007-2010)

Any	Pòlisses	Superfície (ha)	Animals	Subvenció DAR	Subvenció Enesa
2007	36.294	321.426	51.912.768	9.705.864	30.943.790
2008	36.202	320.380	61.308.318	10.110.533	32.222.209
2009*	36.165	372.708	54.697.628	9.523.180	27.938.439
2010**	13.133	121.999	19.374.230	2.286.061	6.343.100
TOTAL 2007-2009	108.661	1.014.513	167.918.714	29.339.577	91.104.438
TOTAL 2004-2006	116.178	851.370	133.451.172	29.225.984	96.685.438
TOTAL 2001-2003	104.307	907.905	46.557.788	18.706.809	63.041.989
Variació 2007-2010 / 2001-2003	4,0%	10,5%	72,3%	36,2%	30,8%

* Dades provisionals, pendents de tancament del pla. ** Pla en curs. Dades fins al 31 d'agost de 2010.

Dins les mesures establertes per estabilitzar les explotacions agràries, un dels elements que ha esdevingut clau és assegurar les rendes agràries, sobretot en un context com l'actual, en què la complexa situació que viuen algunes explotacions les pot portar a deixar de contractar l'assegurança esmentada per tal de reduir costos.

Amb l'objectiu d'evitar aquesta situació de desemparança, el Departament ha treballat en la millora de les condicions de contractació de les assegurances agràries, tant per mitjà d'accions per promoure'n, divulgar-ne i fomentar-ne l'ús, com per mitjà de la millora de les assegurances que ja hi ha i l'impuls de noves línies.

El 2010 el DAR ha reforçat el foment de l'ús de les assegurances agràries. Ha acordat augmentar en un 10 % els percentatges de subvenció que s'apliquen a diferents línies d'assegurança, fet que ha representat incrementar en 470.000 euros aproximadament la despesa del Departament en subvencions a la contractació d'assegurances agràries.

Així mateix, ha aconseguit una reducció substancial del cost que els ramaders hauran de pagar per l'assegurança de retirada i destrucció d'animals morts a l'explotació, tant en els cas del bovins com de la resta d'espècies. D'aquesta manera, s'ha reduït el cost mínim que ha d'abonar la persona sol·licitant, un cop deduïts tots els ajuts i les subvencions aplicables, que passa del 20 % el 2009 fins al 10 % per aquest any.

Aquest 2010, a més, ha estat el segon any consecutiu d'increment dels percentatges de subvenció establerts al Departament, ja que per al Pla 2009 es van incrementar entre dos i cinc punts percentuals se-

gons el grup de subvenció per tal de mantenir la mateixa aportació del pla anterior, atès que ENESA (Entitat Estatal d'Assegurances Agràries) va disminuir el tram de subvenció base entre un i cinc punts percentuals segons el grup de subvenció.

► **El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha aconseguit reduir el 10 % del cost de l'assegurança per la retirada i destrucció d'animals morts a l'explotació.**

Xarxa antipetra

Xarxes protectores contra les pedregades

Les xarxes de protecció són l'estructura passiva més efectiva contra les pedregades en explotacions de fruita dolça i, a més, resulten un instrument molt útil per millorar la qualitat i les característiques organolèptiques dels productes.

► **El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha estat pioner en l'àmbit estatal en la implantació de xarxes protectores contra les pedregades a Catalunya.**

Per aquest motiu, el 2008 el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural va concedir per primera vegada préstecs per implantar aquestes xarxes a interès zero. La primera convocatòria d'aquests préstecs, amb un pressupost inicial de 10 M€, es va dur a terme amb caràcter de pla pilot a sis comarques amb un elevat risc de pedregada i amb explotacions de pera i/o poma: el Segrià,

el Pla d'Urgell, l'Urgell, l'Alt Empordà, el Baix Empordà, i el Gironès. En aquesta primera convocatòria es van concedir préstecs per a una superfície de 176 hectàrees.

El 2009, amb un pressupost de 7 M€, es va ampliar a tot el territori català i a les espècies següents: poma, pera, préssec i nectarina. Es van concedir préstecs per a 115 ha, principalment de les comarques de l'Alt i el Baix Empordà, el Segrià, el Pla d'Urgell, la Noguera i la Terra Alta. El 2010, també s'hi han destinat 7 M€, i està previst que es concedeixin préstecs per a 64 ha d'explotacions fruïteres del Baix Empordà, el Segrià, el Pla d'Urgell, les Garrigues, l'Urgell, el Maresme i el Montsià.

D'altra banda, la ferma aposta del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural per instal·lar xarxes antipedregada s'ha vist reforçada aquest 2010 amb la concessió d'una subvenció addicional del 10 % sobre l'import de la bonificació que Agrosseguro aplica per a la mesura preventiva de xarxes antipedregada.

2.1.6. Noves línies de finançament

Tot i que el sector agroalimentari resisteix millor que altres les crisis de demanda, també és cert que el context econòmic actual ha posat en greus dificultats el dia a dia de moltes de les nostres empreses, que han vist com les restriccions de crèdit han dificultat el finançament del seu circulant.

El 2008, per primera vegada, el DAR va apostar per nous projectes d'inversió, amb mètodes innovadors de finançament per potenciar, en un moment de crisi financera, l'economia productiva del país.

Es van posar en marxa línies d'atorgament de préstecs directes a interès zero, per mitjà de l'Institut Català de Finances, per fomentar inversions en explotacions agràries i indústries agroalimentàries com ara la instal·lació de reg eficient a l'interior de les finques, la instal·lació de xarxes antipendra en fruita i projectes de millora de l'agroindústria.

L'èxit del primer any d'aquestes convocatòries, en el qual es van concedir 195 préstecs per un import de 35,9 M€, va fer que durant el 2009 i el 2010 s'iniciessin nous projectes de desenvolupament empresarial, com ara el finançament de maquinària agrícola que incorpori noves tecnologies i el finançament de projectes d'empreses del sector de la pesca i l'aqüicultura. En aquests darrers dos anys s'han concedit 385 préstecs per un import total de 39,45 M€.

- **Entre el 2008 i el 2010 el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha concedit préstecs a interès zero per valor de 75 M€ per incentivar, en una etapa complexa com l'actual, 580 nous projectes de desenvolupament empresarial destinats a tots els sectors agraris.**

Suport al sector de la pesca

Taula 7. Línies, imports i préstecs concedits (2008-2009)

Any	Línies	Import atorgat	Nbre. préstecs concedits
2008	Instal·lació de regs d'alta eficiència energètica	3.024.677,56	97
	Instal·lació de xarxes antipendra en fruita	2.450.331,77	40
	Suport a l'agroindústria	30.392.497,57	58
TOTAL 2008		35.867.506,9	195
2009	Instal·lació de regs d'alta eficiència energètica	1.832.361,51	72
	Instal·lació de xarxes antipendra en fruita	1.532.749,46	29
	Suport a l'agroindústria	27.477.732,95	47
	Finançament de maquinària	3.156.450,60	60
	Suport al sector de la pesca	1.465.000,00	75
TOTAL 2009		35.464.294,52	283

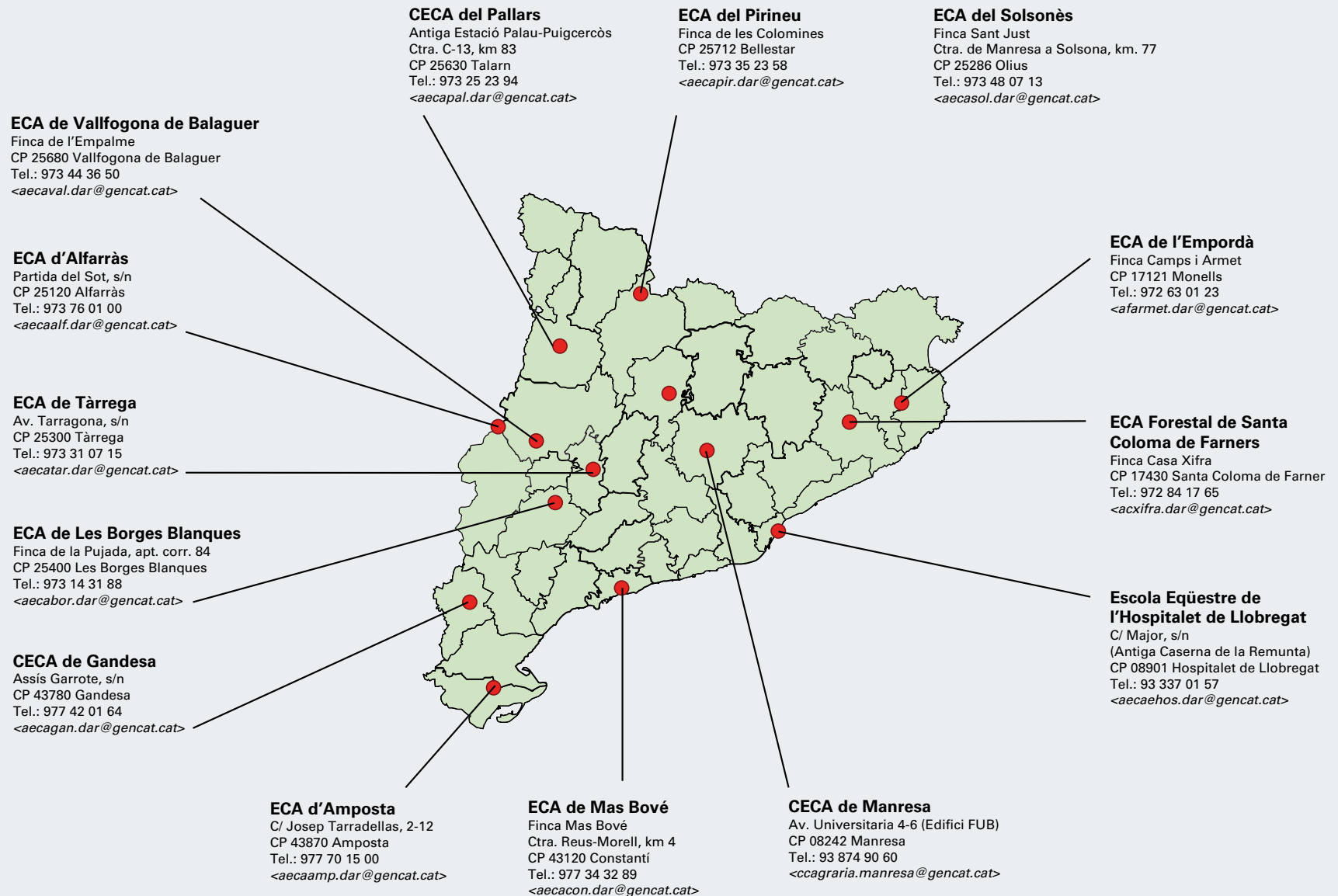

Support a l'agroindústria. Font:FCAC

2.1.7. Formació, assessorament i impuls als emprenedors

La inversió en capital humà és una prioritat per al Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural. Per això durant els darrers

anys ha fet una aposta decidida per la professionalització del sector agroalimentari.

Mapa 4. Distribució de les escoles de capacitació agrària

Inauguració del nou curs escolar

En l'àmbit formatiu, l'actuació del DAR s'articula entorn de les ECA (escoles de capacitació agrària), 14 en concret, disperses arreu del territori, on s'imparteixen ensenyaments agraris reglats (cicles formatius de grau superior i mitjà) i formació contínua (presencial i a distància).

Durant aquesta legislatura s'han dut a terme un total de 105 cursos corresponents a cicles formatius de grau mitjà i superior, amb la formació d'un total de 1.796 alumnes.

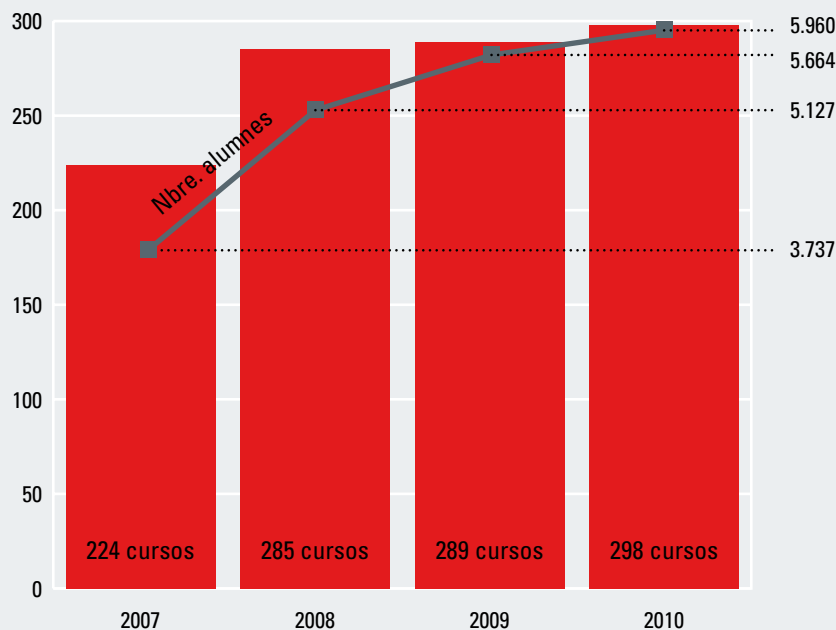
Respecte a la formació contínua, els centres han ofert un total de 1.096 cursos i 366 aules de cursos a distància, amb un total de 28.129 alumnes entre les dues modalitats.

- ▶ **S'ha consolidat i potenciat el model de formació professional a distància, amb un important increment d'alumnes i cursos. En quatre anys s'ha duplicat el nombre de cursos oferts i el d'alumnes inscrits.**

Taula 8. Formació professional reglada. Cursos 2007-2010

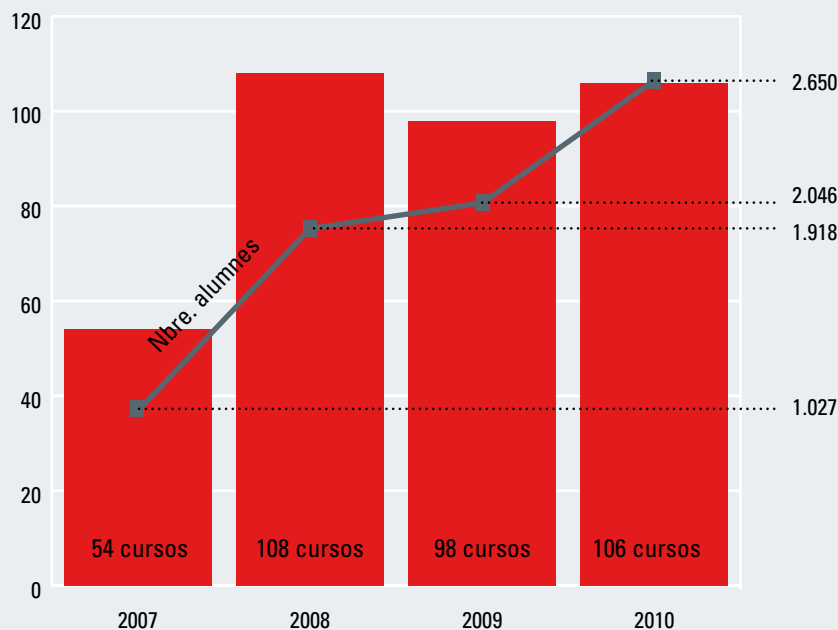
	Família professional	Cursos	Alumnes
Cicle formatiu grau mitjà	Activitats agràries	48	797
	Indústries agroalimentàries	3	31
	Activitats físicoesportives	6	176
Cicle formatiu grau superior	Activitats agràries	36	616
	Indústries agroalimentàries	6	86
	Química	3	56
Garantia social /PQPI	Tècniques agropecuàries	3	34
Total		105	1796

Gràfic 16. Cursos i alumnes en formació presencial 2007-2010

Durant aquest període també s'han organitzat grups d'emprenedoria per formar i capacitar joves emprenedors per tal que avancin i consolidin els seus projectes empresarials. Se'ls ha ofert una formació de 300 hores orientada a potenciar les habilitats personals i els coneixements tècnics i de gestió específics de la seva branca empresarial. A data d'avui s'han fet i han conclòs cinc grups per als sectors de l'olivicultura, la fructicultura, el cellerisme, la viticultura i el porcí, que han format un total de 91 empresaris agraris. Ara

Gràfic 17. Cursos i alumnes en formació a distància 2007-2010

estan en marxa dos grup d'emprenedoria, un en producció agrària ecològica i un altre en viverisme. I a punt d'iniciar-se'n dos més, un en fructicultura i un altre en oví.

- **Durant aquesta legislatura s'han organitzat nou grups d'emprenedoria per formar i capacitar joves emprenedors.**

Estudiants en pràctiques en un hivernacle

També s'han dut a terme, com a continuació dels grup d'emprenedoria, els seminaris d'emprenedoria, que són trobades entre els components dels grups d'emprenedoria cada dos mesos i mig per a posar en comú, amb la participació d'un expert, un tema actual d'interès.

Aquests darrers anys també s'ha potenciat i millorat el Pla Anual de Transferència Tecnològica (PATT) del Departament, un programa

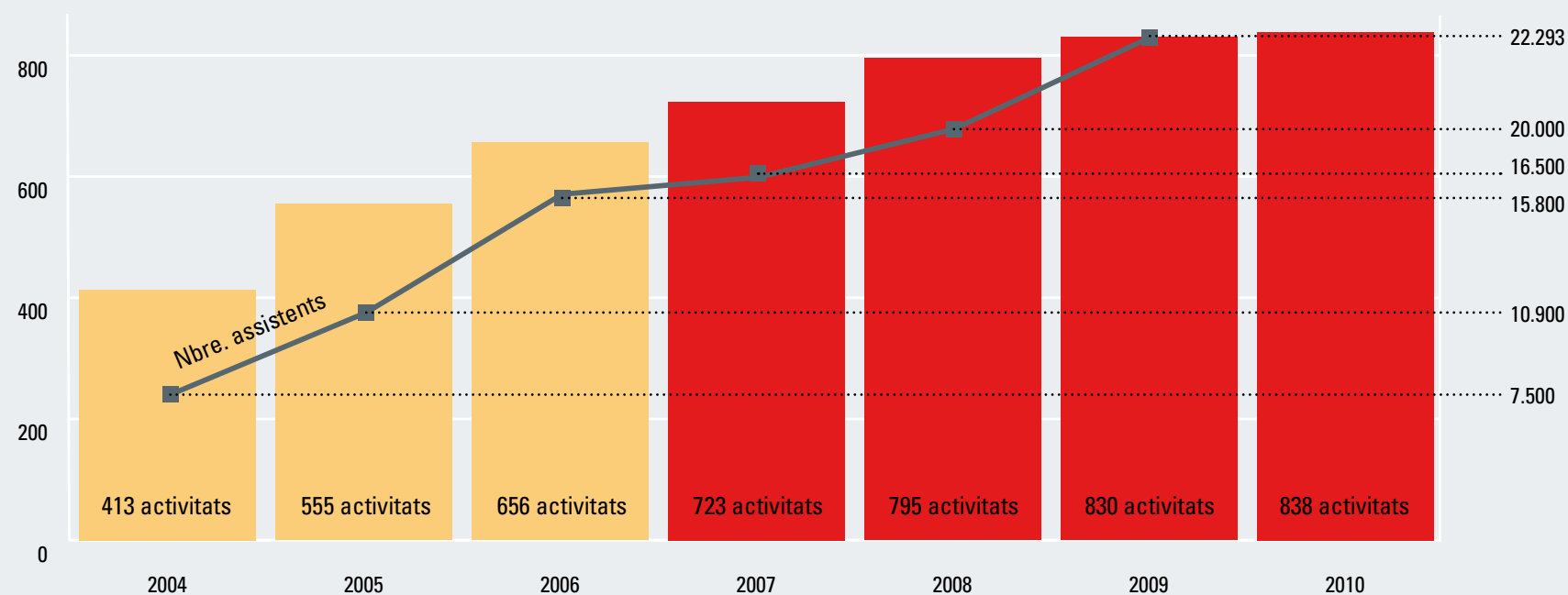
d'actuacions orientades tant a la recerca com a la divulgació de coneixements i experiències de l'àmbit agrari i alimentari català.

- **El Pla de Transferència Tecnològica ha triplicat el nombre d'actuacions en tan sols cinc anys, i ha passat de 413 el 2004 a 838 el 2010.**

Així mateix, el 2007 es va posar en marxa un nou sistema d'assessorament per orientar al productor cap al mercat, i ajudar-lo a adaptar-se a les noves exigències del consumidor i a les normatives comunitàries. Des de llavors han estat inscrites al Registre d'Entitats d'Assessorament un total de 80 entitats amb 280 persones com a personal tècnic assessor, repartides per tot el territori de Catalunya.

- **El Departament ha posat en marxa un nou sistema d'assessorament que ja disposa de 80 entitats adscrites i 280 tècnics repartits per tot el territori.**

Gràfic 18. Activitats i assistents al Pla de Transferència Tecnològica

Durant aquests tres anys s'han desenvolupat 49 cursos d'acreditació, a més de jornades tècniques, visites tècniques i sessions informatives. També es desenvolupa amb caràcter anual l'escola d'hivern d'assessorament des del 2008 amb l'assistència aproximada de 70 persones cada any. El juny del 2010 s'han organitzat a BCN les jornades nacionals i internacionals d'assessorament agrari amb l'assistència de 100 experts nacionals i de diferents països europeus, així com de la Comissió Europea.

En els darrers anys el portal RuralCat s'ha consolidat com la comunitat virtual de referència en l'àmbit agroalimentari a Catalunya. Té aproximadament 35.000 visites mensuals, amb una mitjana de 1.130 visites al dia.

Pla de Transferència Tecnològica del DAR.
Pla de Formació Agrària del DAR. Portada del llibre d'Innovació 2010 del DAR

Estudiants de formació agrària

2.1.8. *Regulació i ordenació del sector*

Aprovació de la Llei de pesca al Parlament

Taula 9. Relació de disposicions normatives del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural. Període 2007-2010

	2007	2008	2009	2010*	TOTAL
LLEIS					
Lleis aprovades		1	1	1	3
Projectes de llei		2	1		3
Avantprojectes de llei	4	1	2		7
Memòries de lleis		2	1	4	7
DECRETS					
	20	12	10	6	48
ORDRES					
	97	131	161	93	482

*Fins al setembre del 2010

En matèria normativa, durant aquest legislatura s'han aprovat tres lleis, que es detallaran a continuació, 48 decrets i 482 ordres.

a) Llei de contractes de conreu

Aprovada el 2007 en seu parlamentària, té per objectiu garantir la preservació de l'actual sòl agrícola i el seu bon ús, alhora que vol garantir l'estabilitat i la millora de les explotacions agràries existents.

La Llei delimita la noció de contracte de conreu, i hi inclou els contractes d'arrendament, parceria i masoveria, i estableix la creació de les juntes d'arbitratge i mediació, d'adhesió voluntària, que permetran la solució extrajudicial dels conflictes que es puguin donar en l'execució dels contractes de conreu.

► **Aquesta llei dona resposta a una reivindicació històrica del camp català. El seu precedent és la Llei de contractes de conreu del 1934 de la Generalitat republicana.**

Així mateix, estableix el dret de la Generalitat a adquirir amb preferència la propietat rústica que es posi al mercat, estigui o no en conreu o bé arrendada, de manera subsidiària al dret que correspongui a arrendataris i propietaris. Atès que el sòl agrari és un bé escàs, el Govern entén que ha d'intervenir en les zones on sigui necessari, amb la finalitat de preservar el sòl i l'activitat agrària.

b) Llei de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries

Els nous temps exigeixen nous reptes. L'anterior Llei datava del 1985 i no recollia tots els canvis produïts en el sector agroalimentari i en la recerca d'aleshores ençà. Així, doncs, 23 anys després de la creació de l'IRTA, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural va considerar oportú establir una nova normativa reguladora que permetés, d'una banda, respondre als reptes que planteja l'actualitat del sector agroalimentari, i de l'altra, adaptar l'estructura i el funcionament de l'Institut als nous temps i a les necessitats.

Entre les novetats de la nova Llei, destaca l'ampliació i concreció de les finalitats i els objectius de l'IRTA. S'incorporen dos nous conceptes: la sostenibilitat i la seguretat alimentària. En el primer cas, el text inclou la necessitat de fer compatibles la producció d'aliments segurs i de qualitat amb la protecció adequada del medi ambient. En el cas de la seguretat alimentària, aquest concepte es tradueix en un seguiment dels productes agraris des de l'origen fins als consumidors finals.

► **Aprovada per unanimitat la nova Llei de l'IRTA, que té com a principal objectiu potenciar-lo com a eix troncal de la recerca agroalimentària a Catalunya.**

Edifici de l'IRTA

També s'amplien els àmbits d'actuació, per cobrir tots els esglaons de la cadena alimentària, atès que, a diferència del principi, l'Institut treballa ara en aqüicultura, en temes de pesca i en les influències del canvi climàtic en totes les produccions agroramaderes, piscícoles i silvícoles, àmbits que no estaven recollits en la normativa del 1985. Així mateix, es preveu que l'IRTA s'integri en les estructures de coordinació establertes per la Generalitat en el marc del sistema públic català de ciència i tecnologia i, es dona cobertura legal a la figura del contracte programa, com a instrument de suficiència financera.

c) Llei 2/2010, del 18 de febrer, de pesca i acció marítimes

- ▶ **El Departament ha assolit el repte de dotar el sector d'un marc normatiu actualitzat. Després de 24 anys, Catalunya disposa d'una nova Llei de pesca i acció marítima.**

La nova Llei de pesca i acció marítima dona resposta als profunds canvis legals que s'han produït en el marc de la política comuna de pesca de la Unió Europea i de la normativa estatal sobre la matèria.

- ▶ **El desenvolupament d'aquesta nova Llei s'ha dirigit a donar compliment a les noves competències assumides en l'Estatut**

El desenvolupament d'aquesta nova Llei ha estat dirigit a donar compliment a les noves competències assumides en l'Estatut, que atribueix a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes, a més a més de les competències de què es disposa actualment en l'àmbit de la pesca professional i recreativa en aigües interiors, l'aqüicultura i el marisqueig. La Llei, per exemple, determina que el conseller pot aprovar plans de gestió dels recursos; fixar les mides mínimes autoritzades de les captures o establir vedes, entre d'altres.

Així mateix, amb la nova Llei, la construcció d'un vaixell nou a Catalunya requereix la baixa d'una embarcació equivalent registrada també a Catalunya. Amb aquest canvi, s'afavoreix que no incrementi l'esforç pesquer en l'àmbit català. També fixa activitats complementàries de diversificació del sector. Així, s'estableix la possibilitat que les embarcacions de pesca puguin dur a terme activitats educatives, científiques i turístiques.

En relació amb la pesca recreativa, la Llei crea una figura de protecció: àrees especials de pesca marítima recreativa. Ja hi ha en marxa una prova pilot al tram de costa comprès entre cap Ras i la punta de la Foradada, on el Departament i els ajuntaments de Colera i Portbou gestionen conjuntament els recursos pesquers i les activitats marítimes i de pesca recreativa d'aquesta zona.

Vinculat a la producció d'aqüicultura, la Llei fixa la figura de la Zona d'Interès per l'Aqüicultura. Aquest nova eina obliga que les actuacions en què s'hagi fet l'esmentada declaració prevegin mesures per evitar perjudicis per a la pràctica d'aquesta activitat. Aquest serà un instrument legal fort per potenciar l'activitat de l'aqüicultura en determinades zones del territori català. Actualment, més del 90 % de l'activitat en aqüicultura es concentra al delta de l'Ebre.

2.1.9. *Millora de la gestió de la fertilització i dels residus, estalvi energètic i foment d'energies renovables*

Gestió Integral de Residus Orgànics (GIRO)

Com un dels patrons i promotors del GIRO, l'IRTA ha fet una aposta estratègica perquè el país tingui un centre tecnològic que s'ocupi de desenvolupar nous coneixements

i tecnologies en l'àmbit de la gestió sostenible de residus orgànics produïts pels diferents sectors d'activitat (residus agrícoles, ramaders, industrials i municipals), i aporti una visió integral de la problemàtica i transversal de les solucions tecnològiques i de gestió.

Plaques solars de Nufri. Mollerussa

Avui dia la gestió dels residus i les energies renovables són una oportunitat de negoci per a l'agricultura i la ramaderia. El Departament ha treballat per cercar alternatives i replantejar les polítiques energètiques com una oportunitat de desenvolupament i de rendibilitat econòmica.

Mitjançant el Consorci GESFER i en col·laboració amb l'ACA i administracions locals, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha impulsat una xarxa de Plans per a la millora de la fertilització agrària a Catalunya a més de 300.0000 ha, i optimitzar així les dosificacions d'adob a les terres i evitar impactes negatius a les aigües. Des del 2008 s'han posat en marxa cinc plans a les àrees de la Catalunya central, les Comarques gironines, les Terres de l'Ebre, Osona i el Vallès.

- **El Govern de la Generalitat ha impulsat una xarxa de Plans per a la millora de la fertilització agrària a Catalunya a més de 300.0000 ha de la Catalunya Central, les comarques gironines, les Terres de l'Ebre, Osona i el Vallès, que assessora directament 325 agricultors.**

Així mateix, GESFER coordina el Pla de Promoció de Biodigestió de Purins Porcins de Catalunya (2008-2012), que té com a objectiu que a final del 2012 a Catalunya tinguem infraestructures de tractament de biogàs amb capacitat de processar 1.350.000 m³ de purí. Actualment ja hi ha vuit plantes de tractament amb una capacitat propera als 400.000 m³ i prop de 50 projectes en tramitació.

L'estalvi energètic, per la seva banda, alhora que millorar la competitivitat del sector agrari, ens permet reduir l'impacte ambiental i l'esgotament dels combustibles fòssils, un tema de plena actualitat. Per aquest motiu, per primer cop, el 2008, es va convocar l'ajut per incentivar la millora de l'eficiència energètica en explotacions agràries, amb un import concedit d'ajut de 480.000 euros, del qual es van beneficiar un total de 73 explotacions.

En l'àmbit del sector pesquer, el 2009 també es va posar en marxa un projecte per facilitar l'estalvi energètic. Va tenir una dotació de 823.000 euros, una durada de sis mesos i va comptar amb la participació de cinc vaixells representatius de la flota d'arrossegament.

D'acord amb els resultats del projecte esmentat, un vaixell d'arrossegament pot estalviar un 29 % d'energia total al dia i un 41 % de com-

bustible durant la fase de la pesca, si s'apliquen un seguit de mesures tècniques. Per poder dur a terme aquestes mesures, el 2011 és previst obrir línies d'ajut específiques per un valor d'1.000.000 d'euros.

- **Els resultats del projecte d'estalvi energètic al sector pesquer conclouen que un vaixell d'arrossegament es pot estalviar en gasoil fins a 18.000 euros l'any, i evitar l'emissió a l'atmosfera de 120 tones de CO₂. Actualment, un vaixell d'aquestes característiques gasta uns 62.000 euros de combustible l'any.**

Pel que fa a les energies renovables, en el PDR 2007-2013 s'estableix la possibilitat de finançar les inversions que duguin a terme les explotacions agràries per obtenir i comercialitzar energies alternatives. Aquesta mesura, amb un pressupost de gairebé 34 milions d'euros, s'ha incrementat en més del 24 % en relació amb el període anterior.

2.1.10. *Millora de la informació i foment de la interlocució*

Reunió de la Taula de Concertació

La principal eina per fer front a la incertesa és la informació estadística, tècnica i econòmica de la realitat del sector agroalimentari i del seu entorn. Ens cal saber on som per poder detectar les oportunitats i actuar a temps i amb solvència en vista de problemàtiques i desajustos. Els darrers quatre anys el Departament ha fet un esforç important en aquest sentit.

S'ha creat l'Observatori Agroalimentari de Preus, amb l'objectiu d'aportar la màxima transparència informativa sobre la formació dels preus agraris durant totes les etapes de la cadena alimentària, des de l'origen fins al consumidor. Alhora, s'ha pretès afavorir el diàleg entre

els agents que intervenen en la cadena, a fi de flexibilitzar posicions i cercar les possibles sinergies que puguin beneficiar el conjunt dels integrants. En aquesta direcció s'han iniciat els treballs per tal de consensuar amb tot el sector un Manual de Bones Pràctiques Comercials.

- ▶ **El Departament ha constituït l'Observatori Agroalimentari de Preus, amb l'objectiu d'aportar la màxima transparència informativa sobre la formació dels preus al llarg de tota la cadena alimentària.**

Informe de l'Observatori del Porcí. Detall de la web del Departament sobre informació al sector. Full mensual de preus percebuts pel pagès Quadre de comandament

A l'entorn s'han constituït un seguit de nous observatoris sectorials com ara l'Observatori de la Fruita Fresca, el del Porcí, el de Producció Agrària Ecològica i el del Conill (en procés), que s'han unit als dos que ja hi havia, el de la Llet i el de la Vinya, el Vi i el Cava, ambdós creats el 2006.

► **Els sis observatoris que el Departament ha posat a l'abast del sector li han aportat seguretat i solvència per elaborar estratègies i gestionar la dinàmica empresarial.**

Així mateix, la informació elaborada o a l'abast del Departament s'ha posat plenament a disposició del sector mitjançant la seva pàgina web (apartat "Estadístiques i observatoris") i d'un seguit de publicacions digitals de divulgació: Novetats Estadístiques, Novetats Docu-

mentals, Full Setmanal de Conjuntura, Full Mensual de Preus Percebuts, Informe Anual de Conjuntura.

S'han instrumentat noves eines àgils d'informació com ara el Quadre de Comandament Agroalimentari i Rural, de periodicitat mensual, que recull un conjunt seleccionat d'indicadors clau i que permet, amb un sol cop d'ull, obtenir una radiografia de la situació del sector. Aquest Quadre de Comandament té una versió sectorial per a cada un dels Observatoris (llet; vinya, vi i cava; porcí i fruita fresca).

Tot un esforç que s'ha traduït en un increment de les visites de la pàgina web del Departament, que s'ha multiplicat per 60 en els darrers quatre anys.

D'altra banda, i amb la voluntat de mantenir informat en tot el moment el sector, així com de recollir-ne l'opinió sobre tot els temes que l'afecten, el diàleg s'ha convertit en una norma bàsica per al Departament durant aquests quatre anys. El seu millor aval són les reunions de taules sectorials, de foment, de concertació, reunions bilaterals, etc. que s'han fet. Des del 2007 fins al 2010 s'han fet 112 taules sectorials, 28 reunions bilaterals amb els principals sindicats agraris i la Federació de Cooperatives, 18 taules de foment i 7 taules de concertació.

► **Durant aquesta legislatura s'han fet més de 165 trobades amb el sector per mitjà de les taules sectorials, de foment i de concertació.**

Cooperació al desenvolupament i participació en xarxes regionals europees.

Durant aquest legislatura, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha donat suport al sector agrícola de Colòmbia, Cuba, Gàmbia, Mali, el Marroc i Palestina, tant per mitjà de la formació i la innovació tecnològica i l'assessorament en sanitat vegetal i animal, com intercanviant experiències pioneres en l'àmbit del Leader o de la gestió associativa.

D'altra banda, el Departament ha participat activament en diferents entitats polítiques europees com ara l'Euroregió Pirineus-Mediterrània i en associacions sectorials europees que funcionen com a lobby davant la UE en la definició de les polítiques públiques com són l'AREFLH (Associació de les Regions Europees Hortofructícoles), el PURPLE (Associació de Regions amb Agricultura Periurbana) i l'AREPO (Associació Europea de Regions amb Productes d'Origen). En aquesta última, el Departament ha tingut el privilegi d'ocupar la presidència, des d'on s'ha impulsat, entre d'altres, l'elaboració del Llibre verd sobre la qualitat.

Primera pedra de la Casa de l'Agricultura en xarxes regionals europees.

La Casa de l'Agricultura simbolitza la voluntat del Departament de crear espais d'interrelació i interlocució entre els agents del sector primari.

El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha impulsat aquest projecte, que permetrà que les organitzacions professionals agràries més representatives i les federacions de cooperatives tinguin una seu a Barcelona on, a part de desenvolupar-hi les seves activitats, pugui ser un lloc de referència on assessorar-se, informar-se i fer arribar al conjunt de la ciutadania les opinions del camp català.

Primera pedra de la Casa de l'Agricultura. Futura casa de l'Agricultura

2.1.11. *Pla de xoc per al sector agroalimentari*

L'economia mundial està passant per una important crisi que afecta tots els àmbits productius inclòs l'agroalimentari. De la mateixa manera que altres sectors, l'agrari té grans dificultats per accedir al crèdit bancari, fet que està dificultant molt la gestió financera de les explotacions, i frenant, o gairebé, les inversions en modernització.

En vista d'aquesta situació, el Govern de la Generalitat, a proposta del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, va aprovar el març del 2010, després de recollir les propostes de les organitzaci-

ons professionals agràries i altres representants del sector, un pla de xoc que inclou 25 mesures, algunes elaborades conjuntament amb el Ministeri de Medi Ambient, Medi Rural i Marí, per ajudar el sector a superar l'actual conjuntura econòmica.

- **El pla de xoc per al sector agroalimentari estableix 25 mesures prioritàries que inclouen préstecs per al circulant i per a inversions, així com l'avançament del pagament d'ajuts comunitaris.**

Suport al sector agrícola

El conjunt de les mesures del pla s'ha articulat d'acord amb vuit objectius:

Objectiu 1 Facilitar l'accés al circulant

Mitjançant l'establiment d'una línia de préstecs bonificats per a agricultors professionals i explotacions agràries prioritàries, amb un termini d'amortització de fins a cinc anys, amb el primer de carència d'amortització de capital.

Conjuntament amb l'Estat, es dóna una moratòria de dos anys als préstecs destinats a modernització, incorporació de joves i als crèdits ramaders de la crisi de preus del 2008.

S'ha sol·licitat a la Comissió Europea l'avançament del pagament únic i els ajuts de closca amb l'objectiu d'augmentar la disposició de liquiditat del sector d'entre 45 i 60 dies en referència a altres anys. Tenen dret a sol·licitar l'ajut un total de 64.157 sol·licitants, l'import global dels drets previstos de pagament únic per al 2010 ascendeix a 250 M€.

També en aquesta línia el pla preveu avançar un mes el pagament de diversos ajuts agroambientals i les indemnitzacions compensatòries. La dotació pressupostària serà d'uns 18 M€.

Objectiu 2 Donar suport a la indústria i a les cooperatives

El Departament té pressupostats per a aquesta línia de suport a la indústria agroalimentària i a les cooperatives 70 M€, dels quals 37,5 M€ corresponen a crèdits a interès zero. Així mateix, s'estan cercant nous tipus de garanties per poder oferir als industrials i als cooperativistes unes condicions menys costoses que les actuals.

- ▶ **El pla de xoc per al sector agroalimentari dedica al sector 270 milions d'euros en crèdits bonificats, 268 en l'avançament d'ajuts i 55 més en concepte d'ajuts directes.**

Suport al sector ramader

Objectiu 3 Facilitar el cessament anticipat

La convocatòria de l'ajut al cessament anticipat de l'activitat agrària té com a objectiu facilitar el relleu generacional en el sector agrari, alhora que permet la consolidació de les explotacions existents i dóna una sortida a productors propers a l'edat de jubilació que, per edat, no estan disposats a fer les inversions necessàries per fer més competitiva l'explotació. Fins ara, aquesta mesura estava condicionada a la incorporació d'un jove, fet que ja s'ha eliminat definitivament el 2010.

Objectiu 4 Fomentar la millora de les estructures agràries

Crèdits a interès zero per a la instal·lació de xarxes de protecció de cultius, per a la instal·lació d'estructures de reg a l'interior de les finques particulars, per a les explotacions porcínes i avícoles per tal d'adequar-se a les normatives europees de benestar animal i per a l'adquisició de maquinària agrícola, així com la convocatòria extraordinària per a la renovació del parc de maquinària agrícola. Es tracta de diverses línies de crèdits bonificats a interès zero i per un import total de 27 M€.

Presentació del pla de xoc en la roda de premsa de Govern

Objectiu 5 Impulsar la internacionalització

S'executaran plans sectorials d'internacionalització per reactivar el sector agroalimentari. Es preveu fer una campanya intensiva de promoció internacional per als sectors de la carn, la fruita i el vi, amb una dotació extraordinària d'1,5M€.

Objectiu 6 Reduir costos directes i indirectes per a les explotacions agràries

La situació de crisi fa que el nivell d'assegurances baixi, per això s'ha augmentat un 10 % la subvenció de les línies que encara tenen oberta la contractació com ara la fruita, l'arròs, els cítrics o el raïm de vinificació. El Ministeri, per la seva part, ha articulat una mesura complementària, l'ordre de materials específics de risc (MER), que estableix que no repercuteixi als ramaders, per part de qui efectua el sacrifici dels animals, del cost de retirada i destrucció d'aquestes restes.

Aconseguir l'emissió telemàtica de certificats sanitaris de moviments de bestiar dels ramaders ha estat una altra prioritat. Dels més de 64.000 beneficiaris, un total de 13.833 podran fer enguany una declaració única (DUN) simplificada i estalviar recursos i temps. Complementant aquestes mesures, el departament ha impulsat oficines de suport a l'empresa-

Suport a l'agroindústria i les cooperatives. Font: FCAC

ri agrari a diferents punts del territori. Aquest nou sistema d'atenció a l'usuari s'aplica a Lleida, a Tarragona, a les Terres de l'Ebre, a Girona i a la Catalunya Central, i es fa un esforç especial per orientar les empreses en crisi, per incorporar joves i per promoure la recerca i la innovació.

Objectiu 7 Fomentar la transparència i la interrelació entre els diferents actors de la cadena agroalimentària

Impuls a l'Observatori de Preus i al Manual de Bones Pràctiques Comercials.

Objectiu 8 Atorgar ajuts al sector de la pesca

Millora de l'eficiència, la sostenibilitat i el benefici de la flota pesquera d'arrossegament catalana, i establiment d'una línia de préstecs bonificats al circulant per al sector de la pesca de fins a 40.000 d'euros cadascun.

► **Des del mes de juny del 2010 la indústria agroalimentària i les cooperatives disposen de 70 milions d'euros en concepte d'ajuts directes i préstecs a interès zero**

2.2. Millora de la competitivitat de les empreses agràries i agroalimentàries

2.2.1. *Modernització d'explotacions agràries i incorporació de joves*

El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural considera primordial la modernització de les explotacions i les inversions a joves. Per aquest motiu, durant la legislatura s'ha mantingut el compromís ferm d'atendre totes les sol·licituds d'aquesta mena que arribin al Departament, ja que es tracta de mesures clau per al futur i la competitivitat del camp català.

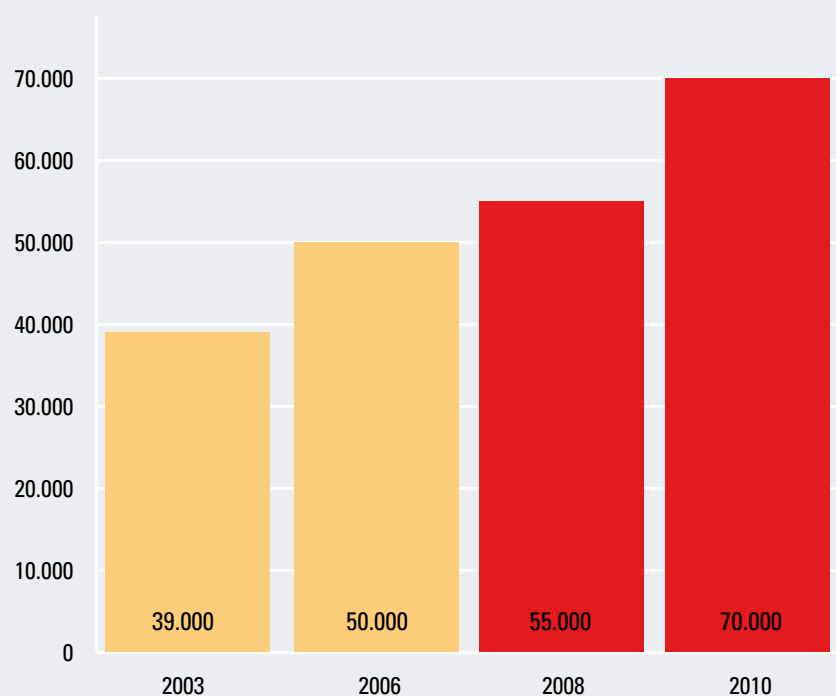
Respecte a les explotacions agràries, la línia d'ajuts a la modernització (plans de millora), va dirigida, entre d'altres, a reduir els

costos de producció, a estalviar aigua i energia, a introduir millores mediambientals i a incorporar noves tecnologies. Els ajuts que s'han pagat des del 2007 han ascendit a més de 55 milions d'euros, que han generat una inversió total de 137 milions d'euros aproximadament. La taxa d'execució durant aquest període ha arribat al 46 % de la programació prevista per al període 2007-2013, que és de més de 120 M€, un 25 % superior a la programació inicial que es va fer en el període 2000-2006.

Gràfic 19. Evolució de l'import màxim d'ajut per a la primera instal·lació de joves agricultors (€)

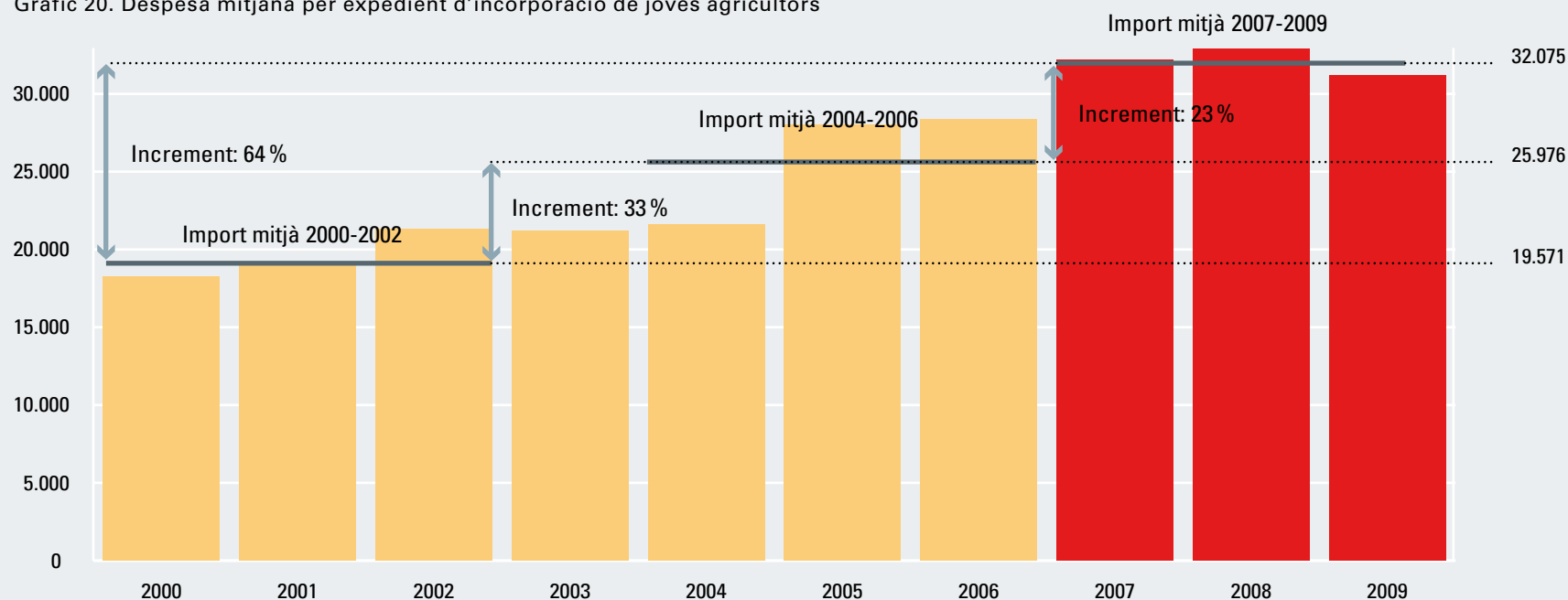
► **Durant aquesta legislatura, ja s'han destinat més de 55 milions d'euros per modernitzar les explotacions agràries catalanes que han generat una inversió de 137 M€.**

Quant a la incorporació de joves, en aquesta legislatura s'han concedit ajuts per valor de 16,2 M€ i s'han millorat successivament les ordres d'ajuts en cada una de les convocatòries: per mitjà de l'increment de l'import màxim subvencionable (amb més d'un 27 %); de la flexibilització dels requisits d'incorporació i de les condicions dels préstecs, ja sigui augmentant l'import màxim un 32,5 % (passant dels 162.000 € als 240.000 €), o allargant el termini del préstec de 15 a 20 anys amb un interès bonificat.

Aquest nou sistema ens permetrà incorporar entorn de 300 joves agricultors el 2010, gairebé un 36 % dels que s'han incorporat durant les anualitats 2007-2010.

► **La despesa mitjana per a incorporar joves agricultors en el període 2007-2009 s'ha incrementat en un 23 % en relació amb el període 2004-2006 i en gairebé un 64 % en relació amb el període 2000-2002.**

Gràfic 20. Despesa mitjana per expedient d'incorporació de joves agricultors

2.2.2. Pla de modernització de cooperatives

Actel (Lleida) Font: FCAC

Les petites i mitjanes cooperatives agroalimentàries compten amb un suport específic del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural, que ha apostat per establir mecanismes incentivadors de la intercooperació que en millorin la competitivitat. Aquesta actuació és coneguda com el *Pla de Concentració i Modernització de Cooperatives Agràries*, que per al període 2007-2013 té assignats 59,5 milions d'euros, uns 8,5 milions d'euros de mitjana per any.

- **El nou Pla de Cooperatives 2007-2013 està dotat de 59,5 M€, 46 milions dels quals ja s'han destinat durant aquesta legislatura.**

Aquests ajuts han servit d'estímul per a l'orientació econòmica i social de les cooperatives, amb l'adopció de mesures per incrementar la dimensió econòmica, orientar la producció al mercat, profesiona-

litzar la gestió, millorar tant la pròpia imatge com la dels productes i, en definitiva, afavorir el desenvolupament de l'activitat agroalimentària i de les comunitats rurals.

A finals del 2010 s'hauran dut a terme més de 320 projectes, amb una durada de tres anys, que hauran permès fer un gran pas endavant en la concertació del món cooperatiu.

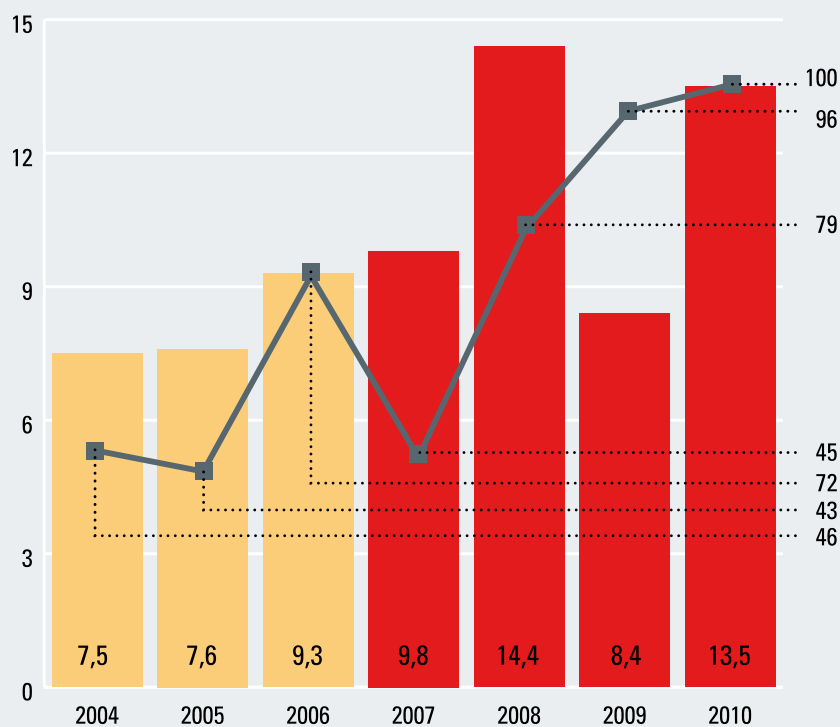
Els números parlen per si sols, fa uns deu anys el nombre de cooperatives agràries actives a Catalunya era de 450 i tan sols el 5,4 % superava el milió d'euros de facturació. A dia d'avui, tenim 250 cooperatives actives, amb una facturació global de 1.500 milions d'euros, que representa una mitjana de sis milions d'euros de facturació per cooperativa.

- **S'ha aconseguit una major concentració i enfortiment de teixit cooperatiu agrari català, passant en menys de 10 anys de 450 a 250 cooperatives actives, amb una facturació global de 1.500 M€.**

Cooperativa del Camp d'Ivars d'Urgell i Secció de crèdit. Font: FCAC

Gràfic 21. Ajuts a Cooperatives (en M€) i actuacions subvencionades

Fruits de Ponent (Alcarràs) Font: FCAC

2.2.3. *Foment de la inversió en noves tecnologies, productes i processos per a la indústria agroalimentària*

Arrossaires del delta de l'Ebre i secció de crèdit. Font: FCAC

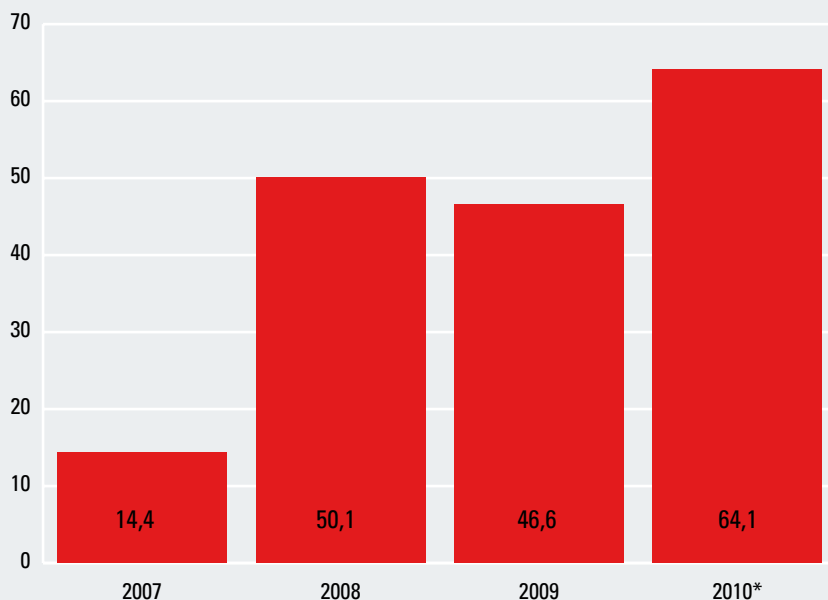

Cunicarn

Gràfic 22. Volums d'ajuts i préstecs per a l'agroindústria (en M€).

* 2010 previsió de tancament

Gestió Integral de Residus Orgànics (GIRO)

Amb la voluntat d'impulsar l'ajuda alimentària a les persones que es troben en situació de pobresa o marginació a Catalunya, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha concedit els anys 2009 i 2010 una subvenció directa a la Fundació Banc d'Aliments per sufragar la transformació en suc de fruita d'estiu procedent de retirades del mercat, per fer-ne la distribució gratuïta, amb un pressupost anual de 200.000 euros.

A Catalunya, la indústria agroalimentària és el primer sector industrial quan a vendes netes i el segon com a generador de llocs de treball. Es tracta, a més, d'una activitat distribuïda i articulada per tot el territori, que és la principal consumidora de les matèries primeres que produïm al nostre país.

És evident, per tant, que per al sector agrari i per al conjunt de l'economia catalana el paper de la indústria agroalimentària resulta decisiu. Cal, doncs, apostar per ella, fomentar la inversió en noves tecnologies, productes i processos per tal de mantenir i millorar la seva capacitat competitiva.

Durant el període 2007-2010 els ajuts que el Departament ha destinat a l'agroindústria han ascendit a 175,2 M€. D'aquests, 75 milions corresponen a ajuts a la transformació i comercialització (amb 462 empreses beneficiàries) i la resta, a crèdits per inversió a interès zero (amb altres 150 empreses beneficiàries) per a la mateixa finalitat.

► **Durant el període 2007-2010 els ajuts que el Departament ha destinat a l'agroindústria han ascendit a 175 M€ i han beneficiat a 612 empreses.**

2.2.4. Plans sectorials agris

Durant aquesta legislatura s'ha treballat per donar una orientació de futur als principals sectors productors del país mitjançant l'elaboració de plans sectorials.

S'han dut a terme diversos plans estratègics sectorials tant de l'àmbit agrari com ramader, que s'han de convertir en l'eina primordial de desenvolupament del sector. Tenen per objectiu definir, articular i preveure tot un seguit d'actuacions encaminades a aconseguir millorar la competitivitat de les nostres explotacions i la qualitat de les nostres produccions, així com incrementar-ne la comercialització.

- ▶ **Durant aquesta legislatura el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha desenvolupat els plans de reconversió varietal de la fruita dolça, dels cítrics i el de la vinya, i el Pla d'Acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques 2008-2012.**

En l'àmbit agrícola, el Departament ha desenvolupat tres plans de reconversió varietal: el de la fruita dolça (iniciat el 2006), el dels cítrics i el de la vinya, i un pla d'abast interdepartamental: el Pla d'Acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques.

El Pla d'Acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques 2008-2012, que preveu un total de 105 actuacions i compta amb un pressupost de 37 M€, ha establert com a prioritats la promoció de la producció i el consum de productes i aliments ecològics a Catalunya. S'ha

Taula 10. Impacte total dels plans de reconversió varietal

Sector	Previsió import ajuts (€)	Previsió superfície a reconvertir (ha)	% respecte del total	Explotacions que reconverteixen
Fruita dolça 2006-2011	18.080.000	4.159	10 %	1.345
Cítrics 2009-2013	3.000.000	500	5 %	200
Vinya 2009-2011	30.000.000	6.000	10 %	8.500

El Pla Quadriennal del Delta de l'Ebre (2007-2010), pressupostat en 4 M€, és una ferma aposta del Departament per a la modernització d'un sector estratègic per al delta de l'Ebre: l'aqüicultura.

Durant aquesta legislatura s'ha avançat en la millora del port d'Illa de Mar i de la Venècia, s'han dut a terme experiències de cultiu de cria en aigües de fora de les badies, s'ha creat la marca de qualitat del marisc del Delta i s'ha aconseguit la fita històrica d'assegurar la producció de musclos, entre d'altres.

Muscleres del Delta

actuat tant des del foment de la producció fins a la promoció del seu consum. El Pla reforça el lideratge català, dins l'Estat espanyol, en el desenvolupament del sector ecològic.

- ▶ **El Pla d'Acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològiques 2008-2012, dotat amb 37 M€, reforça el lideratge català dins l'Estat espanyol en l'àmbit de l'agricultura ecològica.**

Pel que fa al sector ramader, durant aquesta legislatura s'han aprovat el Pla Estratègic del Sector Cunícola de Catalunya (PESC), i s'ha donat un impuls a la definició de línies estratègiques per als sectors de l'oví i el cabrum i l'apicultura, amb un objectiu comú: potenciar la comercialització i promoció dels seus productes. El total d'ajuts destinats durant aquesta legislatura a aquests sectors ascendeix a 3,8 M€.

2.2.5. Modernització de la maquinària agrícola

La pressió financera i la pèrdua de poder adquisitiu de les explotacions fan que cada inversió s'hagi d'estudiar al mil·límetre. Malgrat tot, hi ha actius als quals no s'ha de renunciar com és el de la maquinària agrícola, ja que aquesta no tan sols permet millorar la competitivitat de les explotacions sinó també reduir l'accidentalitat laboral.

Per això, el Departament disposa de quatre línies destinades a modernitzar i millorar la maquinària agrícola: ajuts a l'adquisició i a la utilització de màquines que incorporen noves tecnologies; ajuts a la renovació del parc de maquinària agrícola (Renove); préstecs, amb bonificació d'interessos, per fomentar inversions en explotacions per a l'adquisició de maquinària agrícola que incorpori noves tecnologies, i ajuts a la modernització d'explotacions agràries.

- ▶ **Durant el període 2006-2009, s'han beneficiat més de 1.000 agricultors en modernització de maquinària agrícola, gràcies a uns ajuts que ascendeixen a 19 M€.**

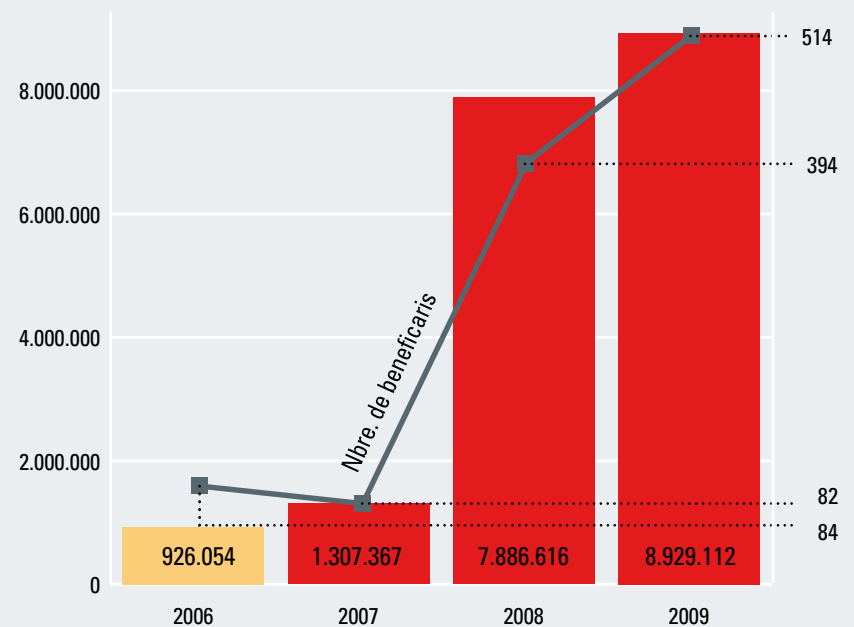
Per a la línia d'ajuts a la modernització de les explotacions agràries, i en el període 2007-2013, s'han dut a terme millores considerables per tal d'ajudar les inversions en maquinària: per a la compra de maquinària agrícola s'ha passat d'auxiliar fins a un màxim del 40 % a un màxim del 90 % de la inversió, i s'ha incorporat l'adquisició de maquinària agrícola que incorpora noves tecnologies. Aquesta possibilitat no estava inclosa en les ordres de convocatòria del període anterior. El nombre de màquines subvencionables s'ha incrementat en un 50 % en relació amb la convocatòria de l'any anterior.

- ▶ **Amb la modernització d'explotacions agràries s'ha incrementat en 50 punts percentuals el màxim subvencionable per a la compra de maquinària, i també s'hi afegeix l'adquisició de maquinària agrícola que incorpora noves tecnologies.**

D'altra banda, ha entrat en funcionament el Registre Oficial de Maquinària Agrícola a les Terres de l'Ebre, un servei demandat pel sector, ja que fins llavors era necessari fer el registre a Tarragona; així ma-

teix, el Departament s'ha integrat activament al MaqCentre, acrònim de la Fundació Centre d'Innovació del Sector de la Maquinària Agrícola i els Equipaments Industrials.

Gràfic 23. Total d'ajudes (en €) a maquinària agrícola i beneficiaris

2.2.6. *Impuls a l'R+D+I agroalimentari*

Centre d'Aqüicultura de St. Carles de la Ràpita

Tomògraf per a estudis de composició corporal al Centa

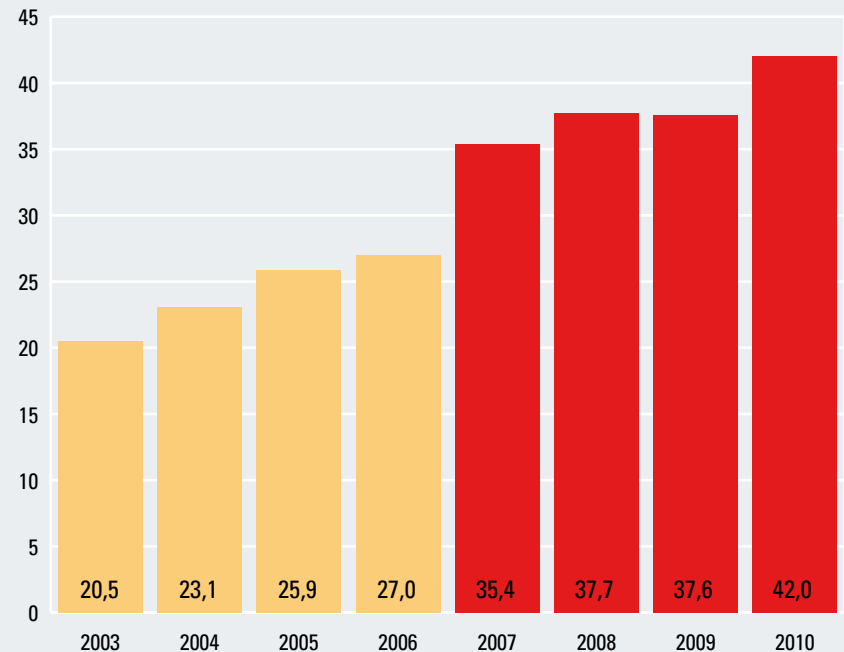
La recerca i la innovació tecnològica han estat l'aposta d'aquesta legislatura per millorar la competitivitat del sector i per assolir els reptes de qualitat, medi ambient i de seguretat alimentària. Des del 2003 fins al 2010 el pressupost de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries, màxim exponent de l'R+D+I agroalimentari català, s'ha incrementat en més del 50 %, passant dels 20,5 M€ el 2003 als 42 M€ el 2010.

- **El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha fet de la innovació l'aposta clau pel creixement del sector agroalimentari català. És el tercer departament de la Generalitat que hi destina més recursos (en valor absolut), darrere del DIUE i Salut.**

Aquests darrers quatre anys han estat molt significatius pel que fa a l'activitat duta a terme principalment per l'IRTA i l'INCAVI tant en l'àmbit científic com en el de transferència tecnològica. Algunes dades avalen aquest esforç.

L'IRTA, amb 19 centres propis i estacions experimentals al llarg de tot el territori (en 28 ubicacions), ha impulsat en aquest període

Gràfic 24. Evolució del pressupost IRTA (en M€)

projectes d'absoluta referència mundial com són el projecte Rideco, en què es demostren les diferents tecnologies d'ús eficient de l'aigua de reg, el Futural, en què s'estudia l'aplicació de noves tecnologies en l'elaboració dels aliments del futur, o el projecte Melonomics per desxifrar la seqüència del genoma del meló.

Unitat mixta Ordesa-IRTA

Laboratorios Ordesa SL, una empresa del sector agroalimentari de gran implantació en la seva especialitat i gran vocació innovadora, i l'IRTA han signat un acord per crear la unitat mixta ORDESA-IRTA, que desenvoluparà activitats experimentals i durà a terme l'explotació conjunta d'una planta pilot de deshidratació de llet i tractament d'aliments líquids (principalment llet) ubicada a l'edifici de l'IRTA a Monells, seu del CENTA (Centre de Noves Tecnologies i Processos Alimentaris).

► **El pressupost de l'IRTA s'ha incrementat en més del 50 % entre el 2003 i el 2010. Dels 20,5 M€ el 2003 s'ha arribat als 42 M€ el 2010.**

Així mateix, en els darrers quatre anys s'ha posat en funcionament el Centre de Noves Tecnologies i Processos Alimentaris (Centa) a Monells, amb unes instal·lacions úniques a Europa, s'ha iniciat la construcció del Fruitcentre al Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida, s'ha posat en marxa el nou centre pioner a Europa en la fabricació de pinsos experimentals de Mas de Bover, i s'ha ampliat i modernitzat el centre de referència d'aqüicultura de les Terres de l'Ebre, entre d'altres.

També durant aquesta legislatura, cal destacar l'adquisició d'una granja experimental a Alcarràs, la construcció d'una nau d'engreix de vedells a Girona (Semega), la posada en marxa de la Vaqueria a Gimènells i la construcció dels hivernacles de la Torre Marimon a Caldes de Montbui.

L'IRTA també ha impulsat la creació de centres concertats amb quasi totes les universitats catalanes. I forma part del nucli de l'anomenada Anella de l'Agroindústria de Catalunya, formada pel Centre Tecnològic de Noves Tecnologies i Processos d'Alimentació (Centa), a Girona; el Centre Tecnològic Agroalimentari, a Lleida, i el Centre Tecnològic de la Nutrició i la Salut, a Reus.

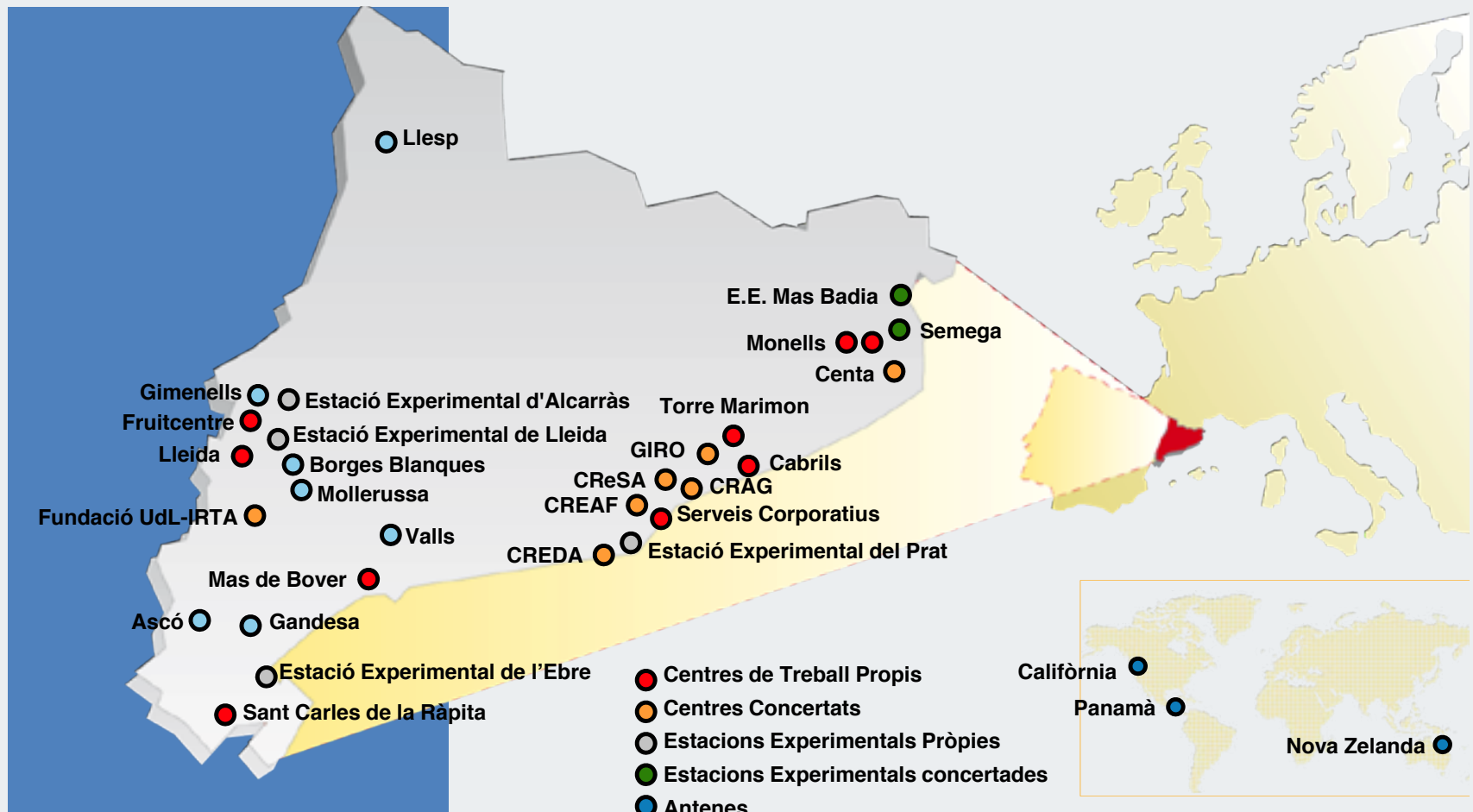
Visita del conseller d'Agricultura i Ferran Adrià al Centa.

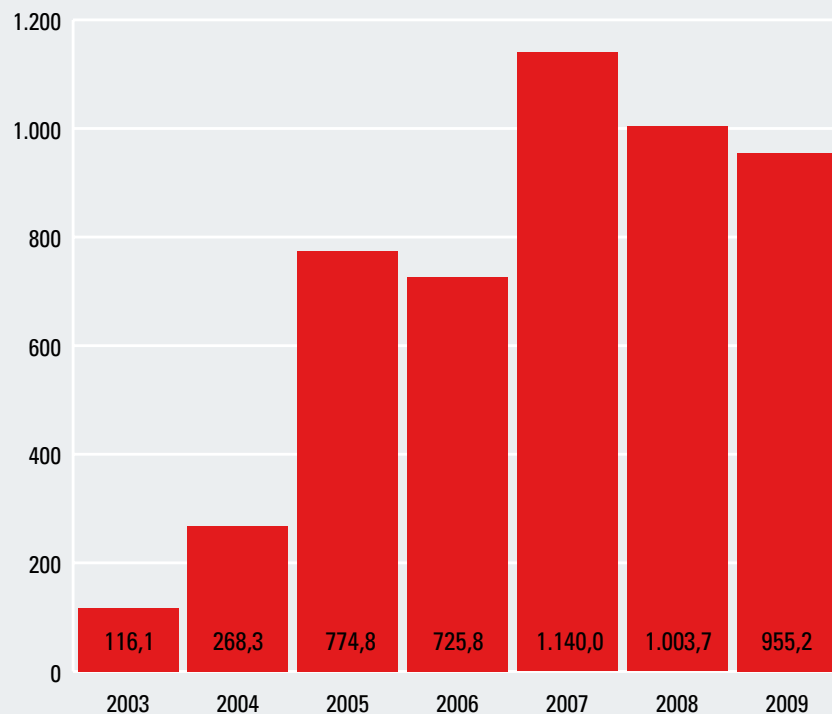
L'IRTA també col·labora i dona impuls a projectes privats. Fruit d'aquesta col·laboració s'han aconseguit importants avenços pel que fa a la innovació en processos industrials, com és el procés Quick Dry Slice (QDS), un revolucionari sistema de curació accelerada per als productes carnis llescats; el producte Salmosan per al control de salmonel·la en les explotacions de monogàstrics (porcs i aus) i el projecte Fruit Futur per a l'obtenció de noves varietats de fruites seleccionades pel gust.

Màquina amb tecnologia Quick Dry Slice de Casademont

Mapa 5. Centres de l'IRTA

Gràfic 25. Evolució pressupost INCAVI en recerca 2003-2010 (en M€)

- **El sistema cooperatiu de R+D agroalimentari català té més de 1.100 persones de plantilla, un pressupost de 60 milions, 349 projectes de recerca en curs i 1.012 contractes de col·laboració amb el sector empresarial.**

En els darrers quatre anys, també s'ha donat un impuls considerable en la R+D+I en l'àmbit de la vinya i el vi. S'han dut a terme entre 40 i 45 projectes de recerca a l'any, en col·laboració amb les empreses i els centres docents de Catalunya, centrats bàsicament en la cerca de més sostenibilitat i en la recerca i la recuperació de varietats autòctones de vinya. Així mateix, l'INCAVI ha exercit el lideratge en recerca en el marc del programa Debatdevi, que engloba universitats (URV, UPC, UAB, UdL), empreses i organismes públics (IRTA, VITEC), empreses privades (Codorniu, Can Ràfols dels Caus...) i, puntualment, el mateix sector.

Plameca-IRTA

L'empresa Plantas Medicinales de Cataluña SA i l'IRTA han creat el Centre de Referència en el Desenvolupament d'Activitats Experimentals en Planta Medicinal, amb l'objectiu d'investigar les respostes al medi d'espècies amb un interès farmacològic potencial per desenvolupar mètodes i sistemes que permetin un procés productiu amb alts nivells de traçabilitat, qualitat, sostenibilitat ambiental i valor afegit. Es farà des de les instal·lacions de l'IRTA de Cabriels i de Torre Marimón.

Instal·lacions de l'IRTA a la Torre Marimón (Caldes de Montbui)

2.3. Promoció i comercialització de la producció agroalimentària catalana

2.3.1. *Aposta per la internacionalització*

- S'ha multiplicat per quatre el pressupost de Prodeca des del 2003 (1,4 M€) al 2010 (5,8 M€)

Estand de Prodeca en una fira internacional

Amb l'objectiu d'aconseguir més i millor exportació dels productes agroalimentaris catalans, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha incrementat notablement els recursos destinats a Prodeca, l'empresa adscrita al Departament que s'encarrega de promocionar en l'àmbit nacional i internacional els productes alimentaris catalans. En aquest sentit, el pressupost de Prodeca s'ha quadruplicat en els últims set anys (2003-2010), la qual cosa ha permès ampliar tant els serveis com les actuacions dutes a terme.

Entre el 2007 i el 2010 Prodeca ha dut a terme anualment una mitjana de 25 missions en fires internacionals. I ha fet 18 missions comercials directes i indirectes, tant a la UE com als nous mercats emergents (Europa Oriental, Índia, Mèxic...)

- **Per primer cop el sector pesquer ha estat present amb pavelló propi a les principals fires pesqueres del món: Seafood Brussel·les i Conxemar Vigo.**

Presentació de la fira Alimentària 2010

Durant aquesta legislatura, a part d'oferir la possibilitat de participar en fires internacionals i organitzar missions comercials, Prodeca ha fet una aposta en ferm per dotar els empresaris de nous instruments per a la internacionalització, dissenyant noves actuacions tant en l'àmbit d'informació i assessorament com en el de construcció de marca i promoció comercial.

S'ha redissenyat la participació en fires internacionals, amb la creació d'espais diferenciats per a empreses. Aquest redisseny respon a una millora del servei encaminat a facilitar el contacte personalitzat entre empresa i visitants.

Respecte a la millora en informació i assessorament, s'han posat en marxa nous serveis de diagnosi i assessorament personalitzats per abordar de la millor manera l'inici de l'exportació (Programa Export.cat) o l'expansió internacional (Pla Global.cat).

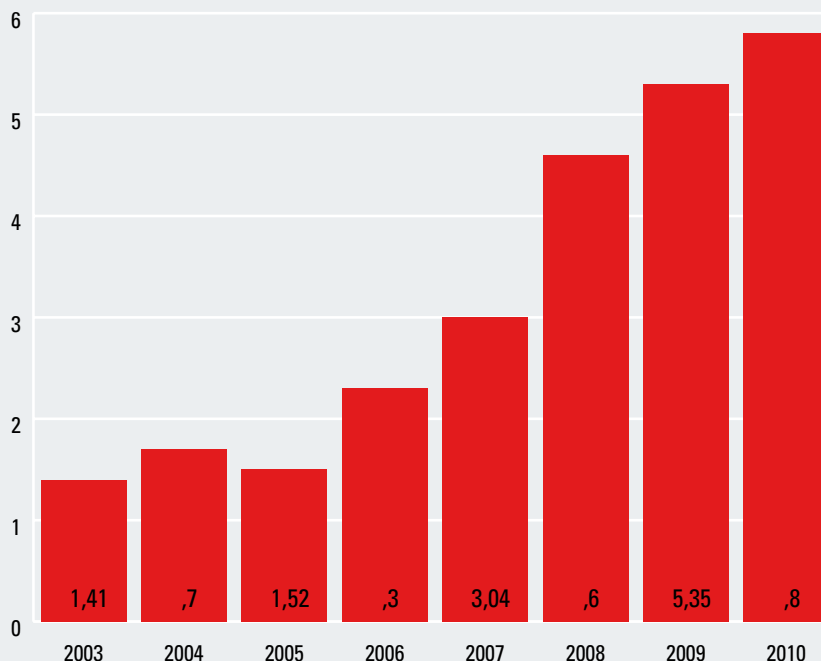

Així mateix, s'ha inaugurat el web corporatiu (www.prodeca.cat), en què s'inclou l'espai Fira Virtual de Productes Catalans, un portal interactiu que facilita els contactes entre importadors i distribuïdors internacionals i les empreses alimentàries catalanes, a més d'un Centre Virtual de Documentació sobre Comerç Exterior, amb l'objectiu de facilitar documentació d'interès en la presa de decisions en les accions de comerç exterior. D'altra banda, també cal mencionar la creació del servei TPV (tendències en punt de venda), que s'ha posat en marxa per al sector de la fruita.

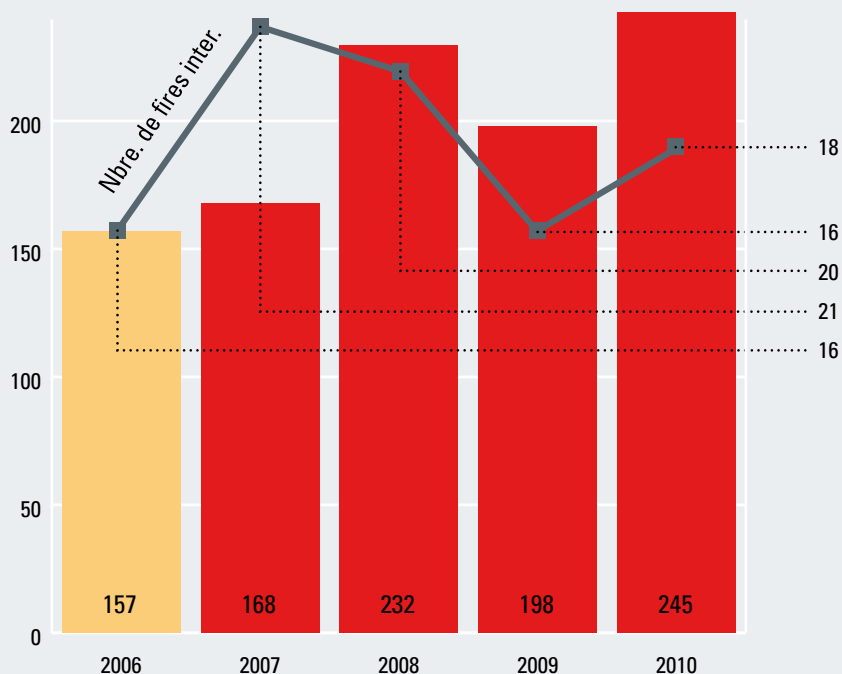
Catalunya també actua com a marca, i per això Prodeca va apostar perquè totes les actuacions exteriors anessin acompanyades amb el lema Catalonia the Gateway to the Mediterranean, que uneix la nostra privilegiada situació geogràfica amb les connotacions de qualitat i salut que té la nostra dieta.

Gràfic 26. Evolució del pressupost (en M€) de Prodeca

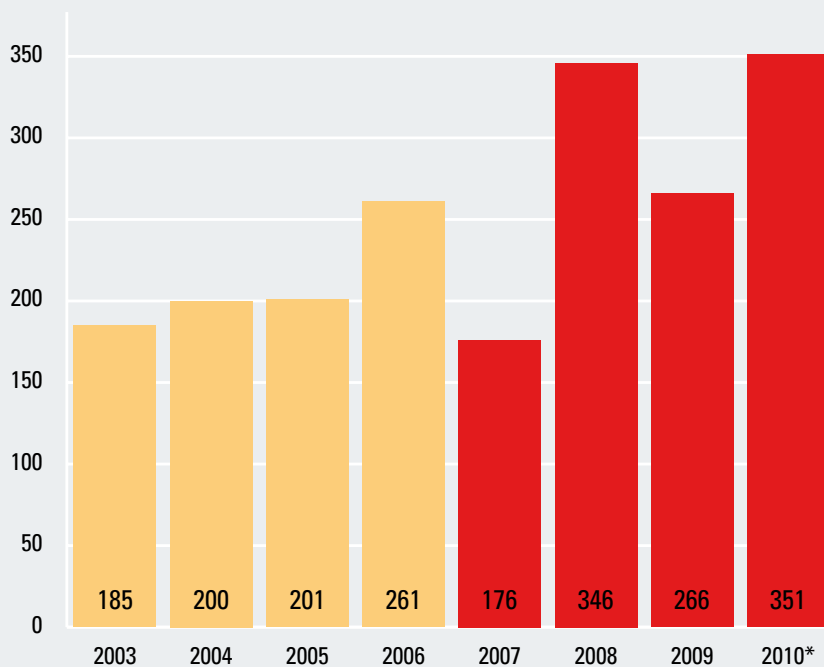
Gràfic 27. Assistència a fires internacionals. * Els anys parells se celebra la fira Alimentària de Barcelona. La dada del 2010 és una previsió fins a final d'any.

Inauguració de la Fira Alimentària pels prínceps d'Astúries

Gràfic 28. Empreses participants en actuacions en promoció exterior amb Prodeca. * previsió de tancament

Una acció que es veu reforçada gràcies a la col·laboració contínua d'institucions, organismes de promoció comercial i prescriptors gastronòmics, tant de dins i fora de les nostres fronteres, que han permès crear la Beca Internacional Ferran Adrià, col·laborar amb la Fundació Alícia i The Culinary Institute of America (considerada la universitat principal d'arts culinàries del món) i participar en el portal worldofflavorspain.com, entre d'altres.

- **S'ha creat la Beca Internacional Ferran Adrià, que té per finalitat promocionar i difondre la gastronomia catalana i els productes arreu del món.**

- **Catalunya és la primera regió europea amb estudis de la seva gastronomia a The Culinary Institute of America de Nova York.**

Tot i que els països de la UE continuen sent els receptors principals dels productes agroalimentaris catalans, el potencial de creixement i de consum de determinats països extracomunitaris no es pot obviar. Per aquest motiu, s'han desenvolupat quatre plans d'actuació en mercats considerats prioritaris: la Xina, els Estats Units, el Golf Pèrsic i l'Índia, on des de Prodeca s'ajuda a introduir-los.

Així mateix, cal destacar el conveni signat amb la Fecic i l'Anafric per impulsar els tràmits d'homologació de les empreses càrnies per exportar a països tercers. Entre el 2007 i el 2010 han estat homologades 48 empreses.

Finalment, i per tal de facilitar a les empreses l'accés als serveis que ofereix Prodeca, s'han traslladat les oficines al centre de Barcelona i s'ha creat una delegació a Lleida, com a aposta per contribuir a projectar aquesta ciutat com a eix de l'agroalimentació catalana.

- **El nombre d'empreses que s'ha ajudat per a la promoció exterior no ha deixat de créixer, i ha passat de 185 el 2003 a 351 el 2010.**

2.3.2. *Impuls a la promoció en mercats interiors*

Premiats Tastum 2008

Visita del conseller d'Agricultura a la Fira de l'Ascensió de Granollers

Demostració culinària d'Isma Prados

Presentació de la campanya de fruita a les escoles

Detall del Saló Degusta (Barcelona)

Amb l'objectiu d'intentar apropar el producte i consolidar el mercat intern, durant aquesta legislatura, i per mitjà de Prodeca, s'ha participat en 116 fires amb accions de promoció dirigides a la ciutadania, com ara tastos, demostracions de cuina i distribució de mostres, entre les quals cal destacar Alimentària (on enguany 160 empreses han

estat presents sota el paraigua del Departament), Degusta Barcelona, Fòrum Gastronòmic de Vic i de Girona.

Juntament amb el sector, s'ha promogut la nostra carn, com ara la Marca Q del Corder i la IGP Vedella dels Pirineus Catalans; la nostra fruita, entre d'altres per mitjà d'un programa de distribució gratuïta

Foto de família de cuiners durant la cerimònia del Tàstum

de fruita a 214 escoles que ha arribat a més de 48.000 nens i nenes; el peix, amb la campanya “Peix nostre, peix de qualitat”, que ha permès crear les marques Peix de la costa el més fresc i la del Marisc delta de l'Ebre, i els nostres productes amb distintius de qualitat i origen per mitjà de convenis amb el sector de la restauració.

Menció a part mereix l'aposta ferma pels productes sans i sostenibles, mitjançant la creació d'un pla interdepartamental, el Pla d'Acció per a l'alimentació i l'agricultura ecològica 2008-2012, que té com a objectiu prioritari fomentar la producció i el consum d'aquests aliments.

Així mateix, s'han fomentat els nostres productes a través dels portals web Ruralcat i de la nova Gastroteca. S'han patrocinat diversos programes de televisió, La salut al cistell, Export-cat i Terra de vins, i s'han publicat els llibres *Els formatges de Catalunya* i *Catalunya al*

plat. També s'ha reeditat i traduït al castellà *Els olis d'oliva de Catalunya* i properament es publicarà el llibre *Els embotits de Catalunya*.

També està en marxa el web sobre menús per a estudiants que està elaborant el Departament conjuntament amb la Fundació Alícia i supervisat per Ferran Adrià, amb l'objectiu d'acostar una cuina senzilla i saludable a un sector de la població no gaire acostumat a cuinar.

Tanmateix, i per tal de donar coherència a la política de promoció del Departament, era indispensable que totes les parts de la cadena agroalimentària tinguessin un espai comú on presentar-se en societat. Per això, el 2008 es va organitzar la primer edició de Tàstum, Fòrum Agroalimentari de Catalunya, un certamen d'èxit que aglutina un fòrum de reflexió i debat, mostres gastronòmiques i una entrega de guardons, i que a dia d'avui ja va per la tercera edició.

2.3.3. *Foment dels productes de qualitat amb distintius d'origen i de qualitat*

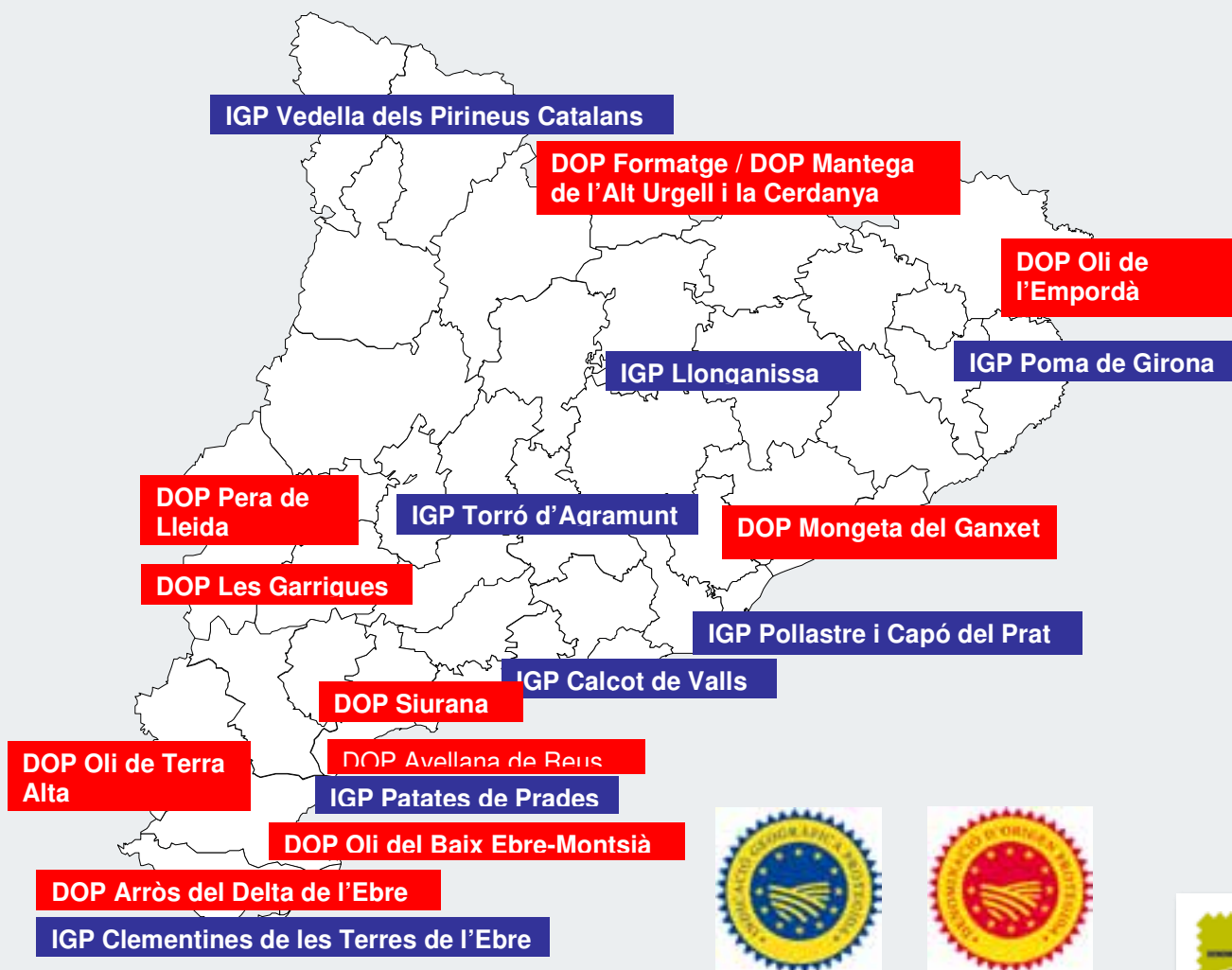
Pera de Lleida

Durant aquesta legislatura, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha treballat en ferm en la promoció i la diferenciació dels productes agroalimentaris catalans amb distintius d'origen i qualitat, com ara les DOP (denominació d'origen protegida), les IGP (indicació geogràfica protegida) i les marques Q.

Actualment, a Catalunya hi ha 11 denominacions d'origen protegides i 8 indicacions geogràfiques protegides, de les quals 3 DOP i 1 IGP estan en procés de reconeixement comunitari. Cal destacar que aquestes distincions inclouen pràcticament totes les zones de producció d'oli i d'arros de Catalunya. A més a més, hi ha 2 especialitats tradicionals garantides i 12 productes reglamentats amb la Marca Q de Qualitat Alimentària.

Mapa 6. Distribució de les DOP i IGP catalanes. Font: DAR

Cartell de la campanya "Versió original"

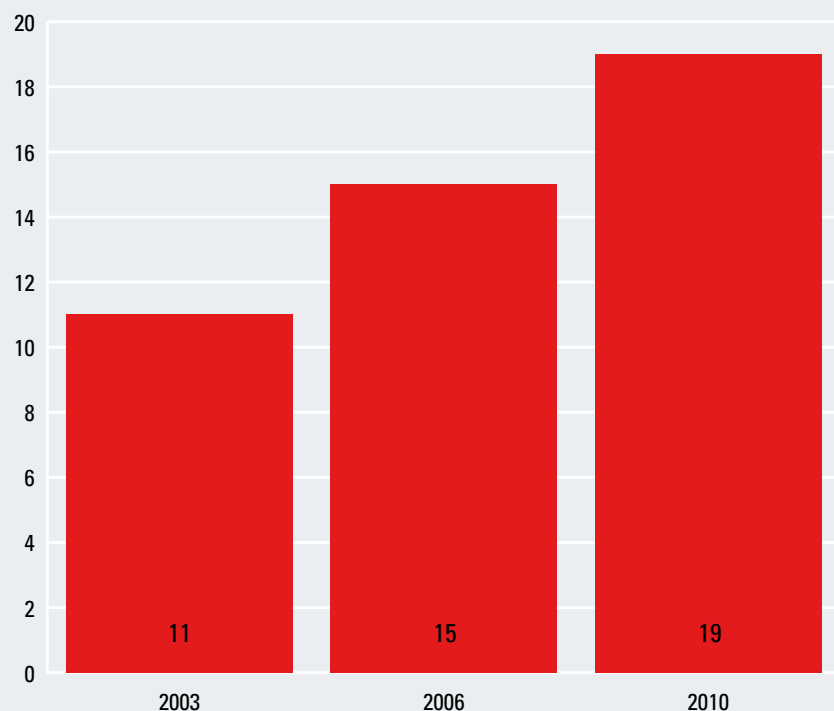
Logotip de la DOP Mongeta del Ganxet

Logotip de la DOP Pera de Lleida

Logotip de la IGP Vedella i Pirineus Catalans

- ▶ Durant aquesta legislatura, el Departament ha treballat perquè la vedella dels Pirineus catalans, la pera de Lleida, la mongeta del ganxet i l'oli de l'Empordà siguin reconegudes definitivament per la UE amb la IGP i la DOP.

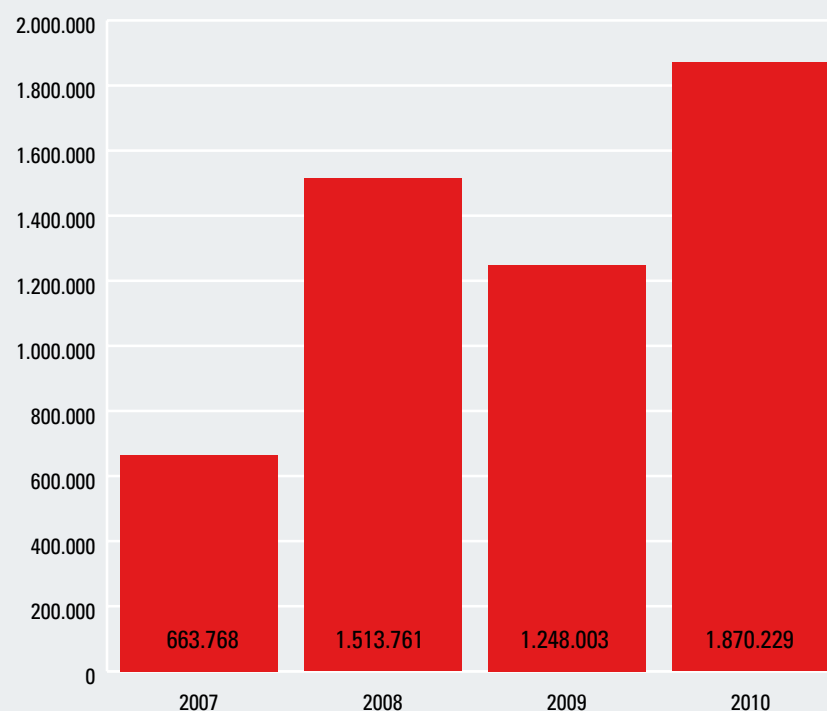
Gràfic 29. Evolució del nombre de distintius DOP i IGP

Malgrat tot, els consumidors no sempre coneixen el significat d'aquests distintius i quins productes emparen. Per aquest motiu, s'han dut a terme programes de promoció específics per a ells per un valor mitjà superior a 1 M€ anual, que han servit per endegar la campanya "Versió original" en els principals mitjans audiovisuals catalans; per oferir els nostres productes als passatgers que entren o surten de Catalunya (promocions a les sales VIP d'Iberia, als aeroports de Madrid i Barcelona i als trens hotel de Barcelona a París i Zurich, entre d'altres) i en els congressos internacionals amb seu a la ciutat comtal, com ara el congrés de mòbils 3GSM, on es va regalar una mostra d'oli a tots els congressistes.

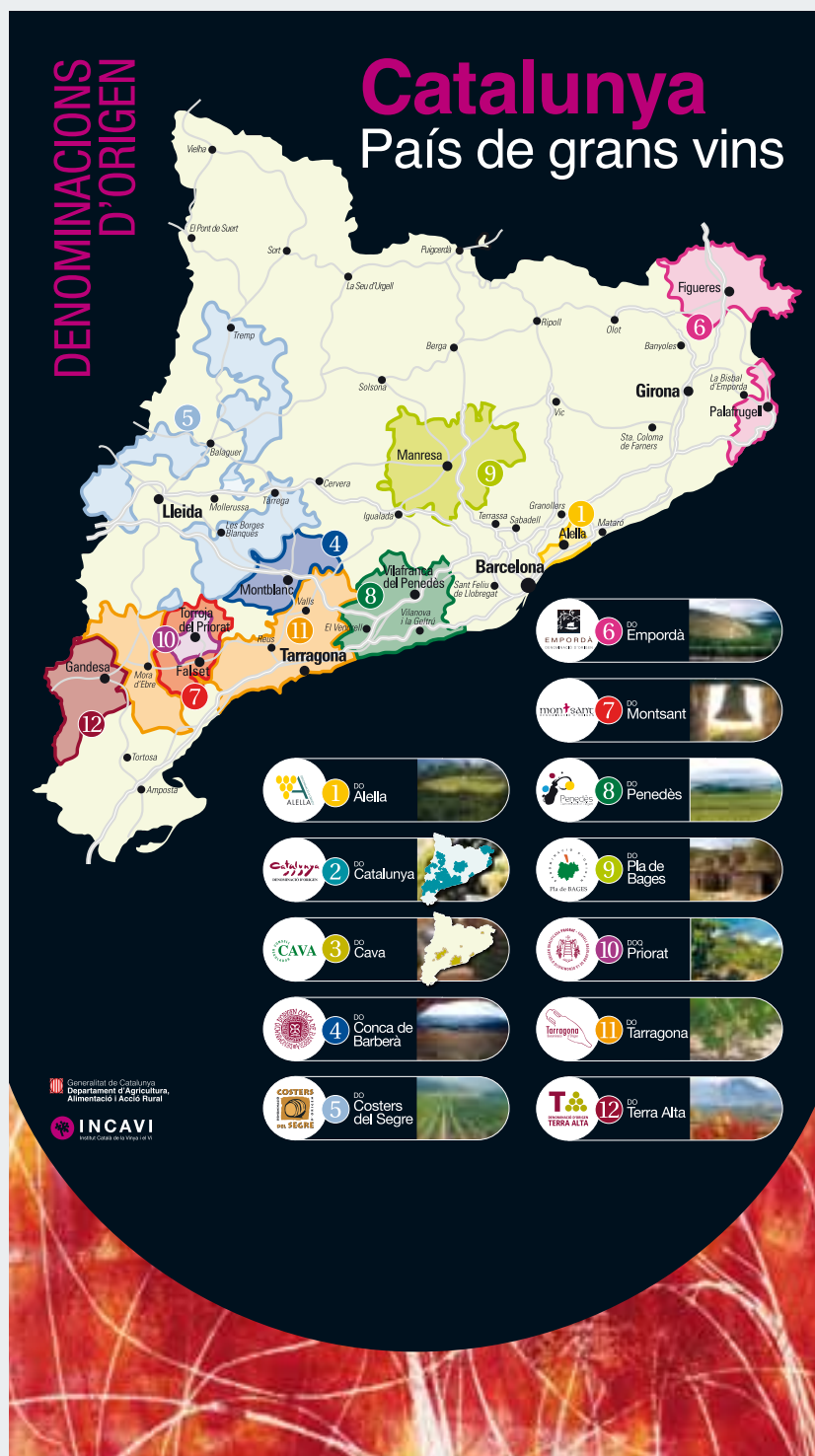
► **Entre el 2007 i el 2010, el Departament ha destinat més de 5,3 M€ per finançar campanyes i fomentar la promoció dels productes catalans amb distintius de qualitat.**

Gràfic 30 . Evolució de les partides de difusió i foment de la promoció dels productes catalans amb distintius de qualitat

Taula 11. Nombre de distintius a finals del 2009

Denominacions		Reconegudes	En estudi
Distintius d'origen i qualitat	DOP	11	-
	IGP	8	4
	DG	2	-
Distintius de qualitat	ETG	2	-
	MQ	12	-
Artesania alimentària	AA	7	2
Total		42	6

Detall de la campanya de l'Incavi "Catalunya, país de grans vins"

2.3.4. Promoció dels vins i els caves de qualitat

L'Incavi té, entre els seus objectius, la difusió i promoció de la cultura del vi, dels vins de qualitat elaborats a Catalunya, de les denominacions d'origen catalanes, així com facilitar eines perquè les empreses vinícoles catalanes guanyin més presència en els mercats, tant nacionals com internacionals.

D'aquesta manera, l'Incavi ha estat present a les principals fires catalanes, siguin en l'àmbit gastronòmic (Alimentària, Fòrum Gastronòmic, Degusta,...) i vitivinícola (Fira del Vi de Reus, Vijazz, festes de la verema, fires del vi, Mostra de Vins i Caves de Catalunya). Així mateix, s'ha fet una mitjana de 13 cursets anuals d'introducció al tast per al públic en general. També s'ha donat suport a concursos com ara el Cartaví, que premia les cartes de vins amb més referències catalanes i de més qualitat dels restaurants de Catalunya, i s'ha ajudat els consells reguladors de les DO en les seves campanyes de promoció.

Quant a comunicació, s'ha estat present en els principals mitjans de comunicació amb el lema "Catalunya, país de grans vins", i s'ha impulsat un portal web vitivinícola, el vadevi.cat. Fa poc s'ha publicat el primer butlletí electrònic de l'Incavi, on s'informa de conferències, cursos i jornades, entre d'altres.

Sessió de tast guiada

Estand de l'Incavi a Vinexpo (Bordeus)

D'altra banda, s'han impulsat fòrums amb el sector, com ara el Debatdevi. El Futur del Vi a Catalunya, una plataforma de coneixement on s'ha reflexionat sobre com millorar la imatge i el consum del vi català, o l'EcoSostenibleWine, un important fòrum de debat internacional que aposta per cercar solucions i respostes a la sostenibilitat en el sector vitivinícola. La seva segona edició, aquest 2010, ha tingut més de 500 participants d'arreu del món.

- ▶ **Durant aquesta legislatura, l'Incavi ha impulsat el Debatdevi. El Futur del Vi a Catalunya, un espai de reflexió innovador sobre com millorar la imatge i el consum del vi català.**

Però aquesta mirada al mercat interior no ha anat en detriment de la conquesta del mercat exterior, on s'ha participat tant en fires com són la London Wine, la Fria Prowein de Düsseldorf i la Vinexpo de Bordeus, com en missions comercials i missions inverses.

2.4. Foment de la diversificació econòmica

2.4.1. *Leader*

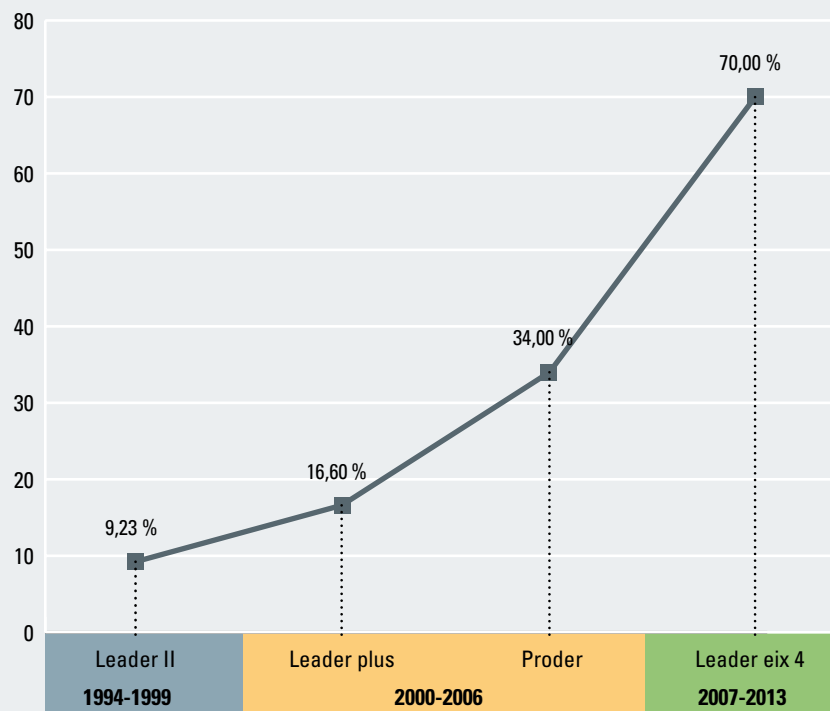
L'eix metodològic del PDR, el Leader, està dissenyat per ajudar els agents del món rural a millorar el potencial del seu territori i a dinamitzar-lo a través de grups d'acció local (GAL).

Per al nou període 2007-2013, el Leader ha entrat en la seva quarta generació, amb una dotació de 106,5 milions d'euros, dels quals el Departament ha aportat, amb fons propis, un 70 %, mentre que el 30 % restant està cofinançat amb el fons FEADER (Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural) de la Unió Europea.

- **El programa, pensat per dinamitzar econòmicament el 66 % del territori a partir de l'impuls de projectes locals, té un pressupost de 106,5M€, el 70 % dels quals va a càrrec del Departament.**

Gràfic 31. Evolució del cofinançament del DAR a la metodologia Leader

Aquest nou Leader potencia la ruralitat (limita la subvenció de projectes d'inversió en municipis de més de 5.000 habitants), incorpora la responsabilitat social empresarial mitjançant la creació d'un codi de gestió sostenible i fomenta la cooperació interterri-

torial i transnacional dels grups d'acció local (GAL). La rellevància d'aquest últim punt, ha fet que es destinin més de 30 milions d'euros en projectes de cooperació.

Taula 12. Línies d'actuació i pressupost del Leader

Mesura	Pressupost total (en milions d'€)	Cofinançament
Augment del valor afegit dels productes agrícoles	22	70 % DAR 30 % FEADER
Creació i desenvolupament de microempreses	27	
Foment d'activitats turístiques	25	
Conservació i millora del patrimoni rural	10	
Cooperació entre grups catalans	6,5	
Cooperació interterritorial i transnacional	A càrrec del MARM	
Funcionament dels GAL	16	
Total pressupost període 2007-2013	106,5	

Mapa 6. Territoris i GAL on s'aplica el Leader 2007-2013

Grup d'Acció Local al delta de l'Ebre

Per primera vegada s'ha constituït, en el marc del Fons Europeu de la Pesca, el Grup d'Acció Local al delta de l'Ebre, amb 2,4 M€ per al període 2007-2013, per estudiar el desenvolupament sostenible de les zones pesqueres.

A data d'avui s'estan desenvolupant projectes com ara la implantació de turisme ecològic a la badia dels Alfacs, el disseny d'un museu del mar, la posada en marxa d'un vaixell turístic de navegació pel Delta i un control de qualitat de la marca Marisc del delta de l'Ebre, entre d'altres.

- ▶ **S'ha donat un valor afegit al Leader amb l'aplicació de la responsabilitat social empresarial. Es tracta d'un projecte molt innovador, únic a Europa, que fomenta els territoris socialment responsables.**

Però, segurament, el canvi més important és la disminució del nombre dels GAL, passant dels 22 als 13 d'ara. La reducció respon a la voluntat de crear grups més potents, amb una estructura tècnica més estructurada i amb dedicació exclusiva al desenvolupament del programa.

Els 13 GAL per al present període són: Consorci Baix Ebre-Montsià, Consorci Noguera-Segrià Nord, Consorci Priorat Baix-Camp, Consorci Garrigues, Consorci Urgell-Pla Urgell, Consorci Alt Camp, Conca de Barberà i Anoia, Consorci Desenvolupament Catalunya Central, Associació Desenvolupament Rural Catalunya Central, Associació Ripollès Ges-Bisaura i Associació Zona Nord-oriental de Catalunya.

En definitiva, l'aplicació de la metodologia Leader significarà una inversió de 216,5 milions d'euros i de més de 2.500 llocs de treballs directes a les zones rurals catalanes, mitjançant la creació de microempreses i pimes agroalimentàries, l'impuls d'activitats turístiques i la conservació i millora del patrimoni rural, i la transformació de productes agrícoles. Projectes que esdevindran elements de dinamització territorial importants, que generaran pols d'atracció i crearan sinergies amb projectes productius en les seves àrees d'influència.

- ▶ **El Leader generarà, en els propers cinc anys, una inversió de 216,5 milions d'euros i crearà o consolidarà més de 2.500 llocs de treballs directes a les zones rurals catalanes.**

2.4.2. *Llei 45/2007, de desenvolupament rural sostenible del medi rural*

Les infraestructures bàsiques a les poblacions rurals

El Departament, per mitjà del PDR, dona suport a les poblacions rurals mitjançant la concessió d'ajuts destinats a la construcció de petites infraestructures bàsiques per als municipis, com ara dipòsits d'aigua, enllumenat... Durant el període 2007-2010, 167 municipis de Catalunya han rebut 7,25 M€, per a la prestació de serveis bàsics per a l'economia i la població rural.

A finals del 2007, el govern espanyol va aprovar la Llei de desenvolupament rural sostenible del medi rural. Arran d'aquesta nova llei, el 2010 es creava el Programa de Desenvolupament Rural Sostenible 2011-15 (PDRS), que permet que cada comunitat autònoma s'encarregui de definir els objectius i l'estratègia a seguir al propi territori. A més, aquest Pla inclou la possibilitat de fer proves pilot que serveixin de referència per a l'aplicació posterior generalitzada.

A Catalunya, en el marc del PDRS, s'han definit 16 zones rurals on actuar, catalogades en tres classes: a revitalitzar, intermèdies i periurbanes. Totes elles representen el 65 % del territori del país.

Mapa 7. Àmbit d'aplicació de la Llei de desenvolupament rural sostenible del medi rural

- **L'àmbit d'aplicació del Pla de Desenvolupament Rural Sostenible 2011-15 serà del 65 % del territori català i beneficiarà el 8 % de la població catalana.**

El Departament ha treballat, amb la col·laboració dels agents del territori, en la redacció dels plans de cadascuna d'aquestes àrees, amb un pressupost total de 103 milions d'euros per a tot el període.

La Fundació del Món Rural

Durant aquesta legislatura, La Fundació del Món Rural (FMR) ha participat activament en el projecte «Rudona: informació, orientació i formació per al foment de l'ocupació de les dones rurals», que pretén reivindicar el paper clau de la dona en la vertebració social del món rural català i, alhora, fomentar la igualtat d'oportunitats entre homes i dones en el mercat laboral del medi rural. També ha desenvolupat el projecte «Rural Activa», que cerca promoure l'emprenedoria als municipis rurals catalans, i ha publicat la revista Rural. La revista del medi rural, el mar i l'alimentació, que informa regularment sobre l'actualitat del medi rural.

D'altra banda, i arran d'un conveni signat amb el Ministeri el novembre del 2009, s'estan desenvolupant proves pilot a les zones de la Terra Alta, Garrigues - Segrià Sud, la Segarra, el Pallars Sobirà, i en les zones ZEPA estepàries de Lleida. El programa pilot, ja en execució, preveu projectes com ara el centre per la innovació i la promoció de la producció agroalimentària a l'antic Sindicat de Cervera, la construcció d'equipaments d'allotjament rural a Seròs, una nova sala d'espejament a Sort i un projecte museístic i pedagògic «la Casa de la Sal» al Pallars, entre altres projectes.

- **S'estan executant proves pilot del Pla de Desenvolupament Rural Sostenible 2011-2015 a la Terra Alta, Garrigues - Segrià Sud, la Segarra, el Pallars Sobirà i a les zones ZEPA estepàries de Lleida, amb una inversió de 9,6 M€.**

Així mateix, i en col·laboració amb el Departament, fa el seguiment del Baròmetre de la situació i les estratègies del sector agroalimentari a Catalunya i l'enquesta de percepció del món rural.

2.5. Millora de la gestió administrativa del Departament

2.5.1. Simplificació documental i de procediments

El Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha dut a terme un projecte intern de simplificació documental que té com a objectius homogeneïtzar els criteris dels tràmits, reduir i deixar de demanar el màxim nombre de documents al ciutadà i facilitar el contacte entre el Departament i els usuaris.

► **El procés de simplificació ha representat només el 2009 deixar de demanar més de 343.073 documents.**

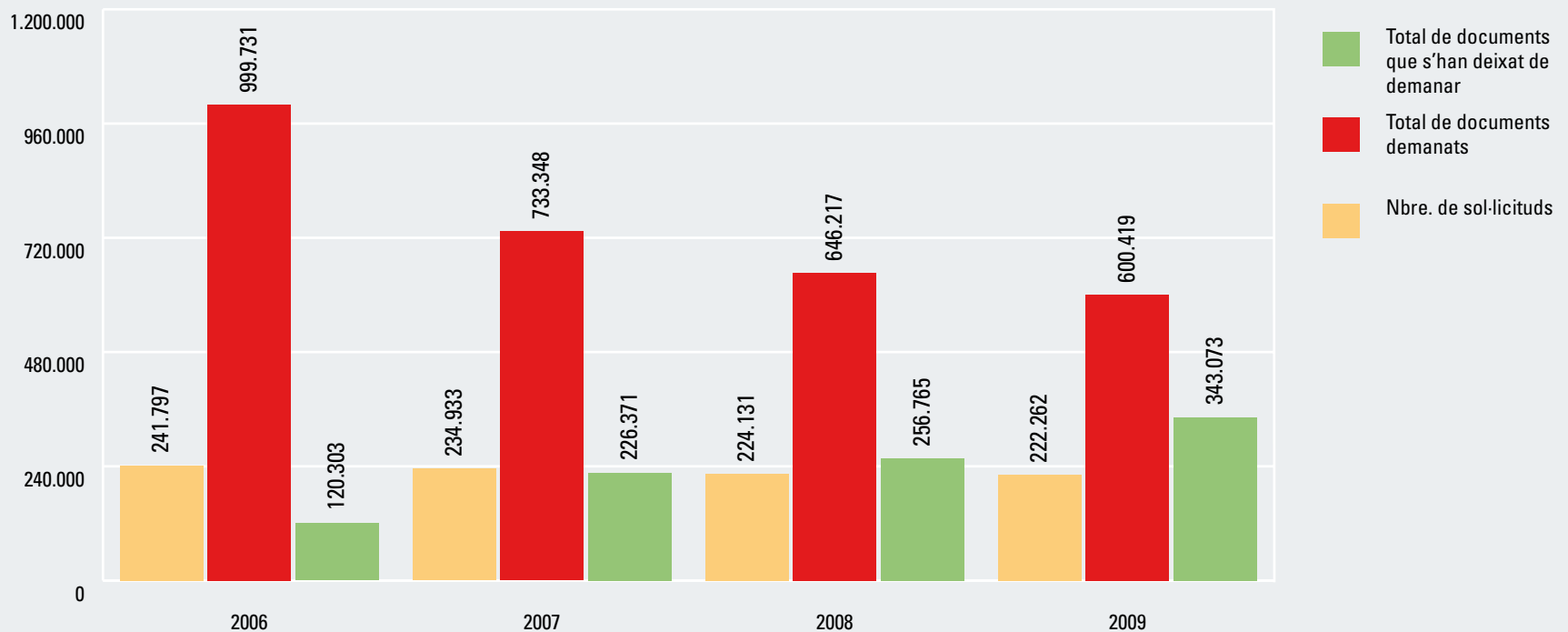
Els resultats de la implantació d'aquest projecte de simplificació són palpables en el nombre de documents que s'han deixat de demanar al ciutadà, que durant el 2009 van ser un total de 343.073, que representen un 46 % menys de documentació que ha hagut de presentar la persona sol·licitant.

En aquesta mateixa línia, durant aquesta legislatura s'han posat en marxa projectes com ara el Gestor Documental, que a partir de la digitalització de tots els documents presentats en suport paper pel ciutadà ha creat un arxiu electrònic d'ús compartit en tot el territori i accessible per a múltiples expedients. Així mateix, el Gestor impulsa l'ús de la signatura electrònica.

Aquesta eina s'ha implantat a les oficines comarcals del DAR, als punts de registre de tots els serveis territorials i a tots els serveis i laboratoris de sanitat animal i producció ramadera. Actualment ja s'han digitalitzat 12.390 documents del ciutadà.

► **La digitalització de documents i la posterior recuperació des de qualsevol punt s'ha implantat en totes les oficines comarcals del Departament.**

Gràfic 32. Evolució de la documentació que s'ha deixat de demanar 2006-2009

També cal destacar els avenços de simplificació que s'han fet aquesta legislatura en la presentació de la Declaració Única Agrària (DUN). La DUN és un document únic anual que ha de fer el titular d'una explotació per ser beneficiari dels ajuts a la pagesia. A Catalunya, tenim uns 64.000 beneficiaris per any, fet que representa un gran volum en recursos i temps per a fer-ne la gestió, el seguiment i l'anàlisi.

Per tal d'agilitzar tot el procés i reduir i eliminar les incidències en les declaracions dels agricultors, que s'han arribat a penalitzar amb més de 6 M€ l'any, el Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural ha confeccionat un seguit d'accions que facin de la DUN un document àgil, eficaç i eficient, i que, més enllà de la gestió dels ajuts, permeti al sector tenir accés a unes dades molt útils a l'hora de gestionar i planificar millor la seva activitat econòmica.

En aquest sentit, el 2007 es va donar la possibilitat de presentar-la amb signatura electrònica, un fet que a data d'avui representa el 38 % de les DUN presentades. Aquest 2010 el Departament ha

confeccionat un esborrany de declaració que ja conté part de les dades que han declarat 13.833 declarants mitjançant el programa DUN simplificada, una mesura pionera a l'Estat espanyol. És previst anar ampliant el nombre de beneficiaris de la DUN simplificada en les properes campanyes.

Portal de l'aplicació de la DUN simplificada 2.010

- **La Declaració Única Simplificada és una mesura implantada pel Departament i pionera a l'Estat espanyol. Actualment, un 21 % de les DUN són simplifiades.**

2.5.2. *Administració electrònica i atenció al ciutadà*

Seu de l'Incavi a Vilafranca del Penedès.

Des del punt de vista d'atenció al ciutadà, el DAR també ha fet avenços importants, especialment pel que fa a obrir nous canals de comunicació amb la ciutadania. Una avenços en què l'impuls de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) ha estat essencial.

En aquesta línia, cal destacar l'esforç per integrar informacions i tràmits en plataformes telemàtiques, sigui mitjançant el 012 (en què ja s'atenen les trucades referents a titulacions nauticopesqueres i de busseig

esportiu), pantalles informatives en oficines del DAR o de l'EACAT ³/₄l'extranet de les administracions catalanes³/₄ on es presenten els tràmits adreçats a les entitats locals. Enguany, dins l'EACAT s'hi ha implantat el tràmit de la línia d'ajuts per al desenvolupament del medi agrari i pesquer.

El 2010 s'ha iniciat la implantació de la cita prèvia tant en oficines comarcals com en alguns tràmits, i l'obtenció de títols en el mateix moment de la sol·licitud, com ara el de la renovació dels títols nauticopesquers.

Però, segurament, les mesures que han tingut més impacte són la nova Oficina Virtual de Tràmits (OVT), on s'integren la informació i els tràmits per facilitar-ne la gestió i el seguiment de l'estat en què es troben, i l'obtenció telemàtica de certificats sanitaris de moviments de bestiar (autoguies). Aquest 2010 també s'ha pogut presentar la sol·licitud electrònica de sis ajuts convocats pel DAR.

► **El DAR té 188 tràmits informats a l'Oficina Virtual de Tràmits.**

Les autoguies permeten als ramaders obtenir els certificats des de qualsevol lloc, i eviten els desplaçaments i les esperes a les oficines comarcals. Aquesta actuació està en fase pilot, amb resultats molt satisfactoris per als ramaders que l'estan utilitzant.

► **Des del juny dels 2010 es poden obtenir guies de transport d'animals per Internet.**

Acostem l'Administració al territori

Per tal d'acostar la prestació de serveis del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural al territori, i facilitar-ne la gestió, s'ha apostat per crear, millorar i adequar les seus locals del departament.

S'ha reafirmat Vilafranca com a capital del vi amb la construcció de la nova seu de l'Incavi, un edifici on també s'ubica la seu de l'Oficina Comarcal del Penedès. Tàrrrega, amb la nova seu de Regsega, ha estat designada per acollir un dels centres neuràlgics de Catalunya en la gestió del regadiu, i Lleida s'ha vist reafirmada com a capital agroalimentària del sud d'Europa amb la nova seu del Departament al Parc Científic i Tecnològic Agroalimentari de Lleida. El projecte, del qual ja s'ha posat la primera pedra, és previst que s'acabi el 2011.

Finalment, s'han adequat les infraestructures del Departament al nou mapa d'ordenació territorial de vegueries: s'han creat les seus dels Serveis Territorials de la Catalunya Central a Vic i la de l'Alt Pirineu i Aran a Tremp, i s'ha ampliat la dels Serveis Territorials a les Terres de l'Ebre a Tortosa i la de Girona, que s'ha traslladat a la nova seva de la Generalitat a Girona. També s'han inaugurat les noves seus de l'Oficina Comarcal a l'Alt Empordà, a Figueres, i de la Conca de Barberà, a Montblanc.

En total, s'han invertit 19,5 M€, que representen un pas endavant important per aconseguir una Administració més àgil, moderna i propera al ciutadà.

Seu del DAR a Gardeny (Lleida). Visita d'obres a la seu de Gardeny (Lleida). Seu de Regsega a Tàrrrega

Les resolucions del debat monogràfic sobre el món agrari al Parlament de Catalunya

Foto de família al debat monogràfic sobre el món agrari al Parlament de Catalunya

El 14 d' abril de 2010 es va fer el quart debat específic sobre polítiques agràries que ha viscut el Parlament de Catalunya al llarg de la seva història. Aquest debat va esdevenir una oportunitat immillorable per posar en valor la feina del nostre sector agrari, i explicar al conjunt de la ciutadania la importància que té el sector agroalimentari per al conjunt del país.

► **El debat monogràfic sobre el món agrari va aconseguir consensuar amb totes les forces parlamentàries més de 100 mesures a favor del sector.**

Mentre es desenvolupava, el monogràfic sobre món agrari va assolir un grau de consens entre totes les forces parlamentàries poques vegades vist en debats d'aquestes característiques. Per aquest motiu, i fruit d'això, es van consensuar més d'un centenar de mesures agrupades en set grans eixos.

Pel que fa a les infraestructures rurals i agràries, es va acordar impulsar un nou pla de regadius 2008-2020 i millorar les modalitats de finançament com la que és previst aplicar en el reg del Segarra-Garrigues en el moment de la connexió a la xarxa. A més, es va aprovar modificar el marc que regula el finançament dels nous regadius i dels que es modernitzin, així com la creació a Tàrrrega d'un centre d'estudis sobre els regadius de Catalunya. També es va acordar impulsar un pla de camins i un pla de xoc per a un primer horitzó 2011-2017.

Pel que fa al Pla de Desenvolupament Rural 2007-2013, es va acordar treballar perquè els imports de les indemnitzacions compensatòries en zones de muntanya i en zones desfavorides fora de les de muntanya s'adequessin als costos addicionals i a les pèrdues d'ingressos del sector. Així mateix, es va arribar a un acord sobre la necessitat de disposar d'una llei de desenvolupament rural sostenible a Catalunya que promogui la diversificació econòmica de l'economia rural.

En matèria d'agricultura, ramaderia i pesca, es va apostar per buscar alternatives de negoci al sector lacti català i per fer un nou pla plurianual per desenvolupar l'aqüicultura al delta de l'Ebre, i consolidar així el Pla quadriennal d'ara. També es va consensuar dur a terme les accions necessàries perquè la flota del litoral català sigui considerada flota artesanal, fet que asseguraria la continuïtat de fons estructurals comunitaris.

Pel que fa al cooperativisme agrari, es va acordar l'adopció de diferents mesures per tal de potenciar-lo: la promoció d'una nova llei

de cooperatives; l'elaboració d'un pla marc del cooperativisme agrari amb el suport de la Federació Catalana de Cooperatives Agràries (FCAC); l'orientació del pla de modernització de cooperatives cap a la millora de processos com ara la comercialització o bé la creació de noves mesures financeres per impulsar aquesta agroindústria.

Pel que fa a l'àmbit de l'alimentació i l' agroindústria, es va acordar posar en marxa un Pla Estratègic Nacional de Suport a l'Agricultura i l'Alimentació (PENSAA). Aquest pla serà interdepartamental, de vuit anys de durada, i amb l'objectiu d'impulsar la competitivitat, la formació, la innovació, la internacionalització, la comercialització i la conscienciació dels ciutadans.

En el marc de la promoció, es van acordar tant mesures vinculades als distintius de qualitat, comerç de proximitat, producció ecològica i vi, com l'impuls d'una nova marca de garantia que promogui el producte alimentari d'origen català de qualitat. Precisament, respecte a les xarxes de proximitat, es va acordar l'impuls de sistemes i canals de venda per eliminar intermediaris entre el productor i el consumidor, la prioritització de la venda directa i la modificació de la normativa per permetre a les agrupacions de productors vendre de manera directa els seus productes en espais públics.

D'acord amb les peticions del sector, una de les actuacions aprovades fou garantir recursos humans i materials suficients per dur a terme tasques d'inspecció, de control i, si escau, de sanció.

Pel que fa a l'àmbit del coneixement i el valor afegit, en matèria de formació es va considerar necessari destinar recursos per executar anualment un pla de formació dels professionals agraris per compte propi a Catalunya, amb recursos del Programa de Desenvolupament Rural (PDR) i del Departament de Treball, entre altres mesures.

També s'acordà endegar un pla estratègic interdepartamental de R+D+I en l'àmbit agroalimentari, així com la promoció d'un únic campus d'excel·lència internacional agroalimentari. Alhora, es va projectar crear una xarxa d'innovació rural on les escoles de capacitació agrària (ECA) fossin elements estratègics d'innovació i formació.

Pel que a l'àmbit de l'Administració agrària, es va apostar per la simplificació administrativa en diferents camps, com ara l'artesania alimentària, la gestió de documents i l'autorització de productes innovadors.

A manera de conclusió, es pot afirmar que al final del debat hi va haver un únic guanyador: el conjunt del sector agroalimentari català.

Índex dels mapes

- Mapa 1. Principals actuacions en regadius a Catalunya
- Mapa 2. Segarra-Garrigues. Obres en curs
- Mapa 3. Mapa de producció ecològica de Catalunya
- Mapa 4. Distribució de les escoles de capacitació agrària
- Mapa 5. Centres de l'IRTA
- Mapa 6. Distribució de les DOP i IGP catalanes
- Mapa 7. Territoris i GAL on s'aplica el Leader 2007-2013
- Mapa 8. Àmbit d'aplicació de la Llei de desenvolupament Rural Sostenible del Medi Rural

Índex del les taules

- Taula 1. Principals actuacions en nous regadius (2007-2010)
- Taula 2. Principals actuacions en millora de regadius (2007-2010)
- Taula 3. Les dades del sistema Segarra-Garrigues
- Taula 4. Principals línies d'actuació del Fons Europeu de la Pesca. Dotació pressupostària (M€)
- Taula 5. Nombre d'expedients i despesa destinada a sanitat animal (€)
- Taula 6. Subvencions per plans pagades pel DAR (2007-2010)
- Taula 7. Línies, imports i préstecs concedits (2008-2009)

- Taula 8. Formació professional reglada (cursos 2007-2010)
- Taula 9. Relació de disposicions normatives del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural (2007-2010)
- Taula 10. Impacte total dels plans de reconversió varietal
- Taula 11. Nombre de distintius a finals del 2009
- Taula 12. Línies d'actuació i pressupost del Leader

Índex dels gràfics

- Gràfic 1. Rendiment kg/ha segons règim hídric
- Gràfic 2. Nous regadius posats en servei
- Gràfic 3. Regadius modernitzats posats en servei
- Gràfic 4. Evolució concentracions parcel·làries
- Gràfic 5. Quilòmetres de camins rurals posats en servei
- Gràfic 6. Evolució de la inversió en infraestructures
- Gràfic 7. Distribució del pressupost del PDR segons el Fons
- Gràfic 8. Estructuració del PDR 2007-2013
- Gràfic 9. Distribució del pressupost del PDR segons l'eix
- Gràfic 10. Distribució del pressupost del PDR segons les mesures (en M€)
- Gràfic 11. Comparativa del grau d'execució del PDR: Catalunya, Espanya, UE (fins al 31.12.2009)
- Gràfic 12. Despesa destinada als ajuts a les ADV en el període 2003-2010 (en €)

Gràfic 13. Superfície de cultius que han incorporat sistemes alternatius en la producció integrada i ajuts associats.

Gràfic 14. Pagaments dels ajuts directes de les campanyes 2006, 2007, 2008 i 2009

Gràfic 15. Evolució del pagament en mesures agroambientals. Període 2007-2009 (en M€)

Gràfic 16. Cursos i alumnes en formació presencial (2007-2010)

Gràfic 17. Cursos i alumnes en formació a distància (2007-2010)

Gràfic 18. Activitats i assistents al Pla de Transferència Tecnològica

Gràfic 19. Evolució de l'import màxim d'ajut per a la primera instal·lació (en €)

Gràfic 20. Despesa mitjana (en €?) per expedient d'incorporació de joves agricultors

Gràfic 21. Ajuts a cooperatives (en M€) i nombre d'actuacions subvencionades

Gràfic 22. Volums d'ajuts i préstecs per a l'agroindústria (en M€)

Gràfic 23. Total d'ajuts (€) per a maquinària agrícola i beneficiaris

Gràfic 24. Evolució pressupost IRTA (unidad?)

Gràfic 25. Evolució pressupost Incavi en recerca (en M€)

Gràfic 26. Evolució del pressupost de Prodeca

Gràfic 27. Empreses participants en fires internacionals

Gràfic 28. Empreses participants en actuacions en promoció exterior amb Prodeca

Gràfic 29. Evolució del nombre de distintius DOP i IGP

Gràfic 30. Evolució de les partides de difusió i foment dels productes catalans amb distintius de qualitat

Gràfic 31. Evolució del cofinançament DAR (en %) a la metodologia Leader

Gràfic 32. Evolució de la documentació que s'ha deixat de demanar

